O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KUTUBXONASI

Milliy tiklanish

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Har oyda ikki marta chop etiladi

O'zbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

2004 yil, 25 iyun, juma

10 (291) son

СЎЗ ҚУДРАТИ

Ўткир ҲОШИМОВ
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Тангри Инсонни ер юзидаги энг улуғ, энг мукаррам зот қилиб яратган. Одамзот дунёдаги жамики жонли ва жонсиз мавжудотлардан энг аввало онг билан, ақл-завокат билан ажралиб туради. Қолаверса, Худо унга тил берган. Сўзлашиш, фикр алмашиш деган улуғ неъматни ато этган. Фикр алмашиш эҳтиёжи энг қадимий, ярим ёввойи одамларни ҳам бирлаштирган. Катта-кичик йиғинлар қилиш, турли хабарлардан бир-бирини огоҳ этиш ўша олис замонлардан қолган удум бўлса эҳтимол...

Фикр алмашув қуроллари такомиллашиб борди ва бизнинг замонда "Тўртинчи ҳокимият"га айланди. Газета ва журналлар, радио ва телевидение, интернетлар... пайдо бўлди.

Тасаввур қилинг, сиз чойхонада бир чўқим ош устида суҳбатлашиб ўтириб, бир гап айтдингиз. Гапингизни тўртта улфат эшитади. Дейлик, институт аудиториясида дарс ўтаётиб айтган гапингизни ўттиз киши тинглайди. Бирон мажлисда қилган маърузангизни борингки, беш юз киши эшитади... Газетада айтган гапингизни минглаб одамлар ўқийди. Радиода, телевизорда айтган фикрингиз миллионлаб одамларга етиб боради. Бунинг оти ҳокимият бўлмай нима? Бир сўз билан миллионлаб одамни ўйлатиб қўйиш, нимanидир тасдиқлаш ёки нимanидир рад этишга сабабчи бўлиш унча-мунча жўн қурол эмас!

Йигирма биринчи аср — ахборот асри, информатика асри. Ахборот қуролини ишлатиш учун инсонда аввало соф ният, истеъдод ва албатта фидойилик бўлмоғи керак. Юртбошимиз матбуотчиларнинг касб байрами муносабати билан йўллаган табригида ғоят ибратли ибора ишлатгани эсингизда бўлса керак. "Журналистнинг нони қаттиқ бўлади!" Ниҳоятда топиб айтилган гап! Чиндан ҳам журналистнинг меҳнати машаққатли, топган нони ҳалол, тағин вақти келса ўйлаб кўринг, нима учун дунёнинг қайси бурчагида уруш-жанжал, безовталик бўлса журналист ҳозиру-нозир? Бири фотоаппаратини, бири камерасини кўтариб "оёқ остида ўралашиб" юради. Талотўпларда жароҳат олгани қанча, ўққа учраб ҳалок бўлгани қанча! Ким уларни мажбур қилади, жанггоҳларга шўнғишга? Ахир қурол кўтарган аскар эмаску! Ё шон-шуҳрат керакми унга? Пул учун қиладими бу юмушни?! Улар орасида шундайлари ҳам бўлса бордир. Бироқ аслини олганда, журналистнинг бош нияти одамларга ҳақ сўзни айтиш. Адолатни ҳимоя қилиш. Дунё аҳлини огоҳ қилиш!

Инсоф билан айтганда, бундан улуғроқ, бундан гўзалроқ ният йўқ!

Бугунги кунда эл таниган ижодкорнинг ҳаммаси у ёки бу жиҳати билан журналистикага боғланган. Бири газетада ишлаган, бири журналда. Бири нашриётда меҳнат қилган, яна бирови радио ёки телевидениеда... Журналистнинг, айниқса газетачининг меҳнати қанақа бўлишини яхши биламан. Ўзимнинг бошимдан ўтган. Мактабни битирган йилимдан бошлаб газеталарда ишладим. Хат ташувчи дастёр, корректор ёрдамчиси, корректор, таржимон, адабий ходим... Биргина "Тошкент оқшоми" газетасида ўн олти йил меҳнат қилдим. Сўнг "Шарқ юлдузи"да ўн йил ишладим... Ижодкор меҳнати, газета ва журнал ходими захмати нималигини ўз кўзим билан кўрганман. Хулосам шуки, бу — бениҳоя оғир, масъулиятли ҳунар...

Бугун мамлакатимизда саккиз юздан ортиқ оммавий ахборот воситалари фаолият

Адиб набираси билан.

кўрсатяпти. Саккиз юздан ортиқ! Бу кўпми, камми?

Шахсан менинг фикримча бу ниҳоятда кўп! Бироқ қонун бўйича хоҳлаган юридик ёки жисмоний шахс газета ва журнал чиқариш, тел радиоканал очиш ҳуқуқига эга. Бу — сўз эркинлиги, демократия белгиси. Газета ва журнал, радио ва телеканал қанча кўп бўлса, фикрлар шунча ранг-баранг бўлади, ошкоралик бўлади. Бу ҳақиқатни ҳеч ким инкор этмайди. Лекин ой сайин пайдо бўлаётган нашрлар, эфирга чиқаётган каналларни синчиклаб кузатсангиз, аксариятида малакасизлик касаллиги пайдо бўлганини кўрасиз. Мавзулар тор таҳлил саёз босилаётган мақолалар бачкана, ҳатто одоб доирасидан узоқ!

Йиргирмага яқин "кўнгил очар" газеталарни эринмасдан ўқиб чиқиб, бир хулосага келдим. Қандай қилиб бўлмасин, газетхонни ўзига жалб қилса, қай йўл билан бўлмасин, "сенсация" топса бас. Албатта, бозор иқтисодиёти шуни тақозо этади. Ҳар ким ўз молини тезроқ сотай, дейди. Аммо газетачилар мени кечирсин-ку, баъзиларнинг шиори "дунёга ўт кетса кетсин, оловига менинг қозоним қайнаса бас" деган тентакнинг ниятини эслатади! Шунақанги ибосиз, уятсиз "ҳангомалар" бутун тафсилоти билан баён этиладики, ўқисангиз, ўзбек ҳаётидан шундай нарсалар баён қилинганига хижолат бўласиз. Олдиндан узр сўраб, шулардан бирини айтишим мумкин. (Бу "ҳангома" бир неча газетада бир неча хил "ечим" билан тасвирланган. Аммо моҳияти бир хил). Хуллас хушбичимгина хонимча бор. У севган йигитига ишониб, "аннақа" иш қилиб қўйган. Бўйида ҳам бўлиб қолган. Йигит номардлик қилиб уни ташлаб қочган. Сабаби оиласи, болалари бор. Қиз ҳам буни билган, аммо "ёшлик қилиб" "шафтолини данаги билан еб қўйган". Сўнг аламидан эгри-бугри суртиб ўқийман. Ҳеч кимга ишонмаган қалб сиримни фақат сизларга ишонаман. Менинг ёшим ўн олтида. Саккизинчи синфда ўқийман. Ўз ўқитувчимни севиб қолдим. Дунёда мен учун ундан яхши йигит йўқ. Аммо у оилали. Иккита боласи бор. Маслаҳат беринг: мен нима қилай? Бўлди! Бошқа гап йўқ. На жавоб бор, на изоҳ! Хой, барака топгур, шу телбанамо хатни босиш шартми? Ўша довдир қизалоқнинг эси бўлса "Ҳеч кимга ишонмаган сирини газетага ишонадими?" деган савол туғилмайдими? Газетанинг нияти аён. Бугун бунақа хатнинг биттасини босса, эртага ўнтаси келади. Яъни обуначи кўпаяди. Аммо хат нега жавобсиз қолди? Жиллақурса обрўли онахонми, ҳуқуқшуносми, педагогми, ўшанинг номидан «қизим, бунақа масалада қадамни ўйлаб босиш керак, қиз бола орли, номусли бўлиши керак, акс ҳолда ҳаётинг дўзахга айланиб кетади", деган икки оғиз жавоб қилиш шунчалик қийинми?

Оммавий ахборот воситалари шу қадар қудратли кучки, гоҳи ядро бомбаси қилолмаган даҳшатни қилиб қўйиши ҳеч гап эмас. Ҳозир бир халқни махв этиш учун унинг бошига бомба ёғдириш, юртига лашкар тортиб кириш ҳам шарт эмас. Сўз деган қурол билан асрий удумлари, отаболалари авайлаб келган қадриятлари илдизига болта урилса, миллат қуриган дарахтдек ўзлигини йўқотади.

Хизмат юзасидан вилоятларга борганда газета ва журналлар, телерадиоканаллар қанча кўпайса, малакали ижодий кадрлар етишмаслиги шунчалик кўриниб қолаётганига, чекка туман газеталари орасида ҳар жиҳатдан марказий нашрлардан қолишмайдиганлари ҳам, аҳволи ниҳоятда хароблари ҳам борлигини кўрамиз. Ёзган ҳар бир сатри, айтган ҳар бир сўзи ўқувчи ва томошабинларни ларзага соладиган, чин маънода катта шахс саналувчи фидойи ижодкорлар ҳам, пахта заводигами, дон маҳсулотларигами, нефт базасигами бориб, йўқ жойдан ишкал топишга уринадиган тамагирлар ҳам борлигини биламиз. Начора, гуруч курмаксиз бўлмас экан.

Бугунги хурсандчиликда кечаги ғамдан гапирманглар деган нақл бор.

Яхлит олганда оммавий ахборот воситалари ходимлари ўз Ватани, ўз халқи учун, юрт равнақи учун салмоқли улуш қўшадиган тиниб-тинчимас кишилар — журналистларнинг бугун касб байрами. Журналистларимизнинг зиммасига шундай оғир, масъулиятли ва шарафли юкни Тангрининг ўзи ортиб қўйган экан, буни қисмат деб қабул қилмоқ керак. Аслида, ижод шунчаки касб эмас, у қисмат, у тақдир. Тақдирдан эса қочиб қутулиб бўлмайди. Шундай қисмат эгаларига саломатлик, омад, ижодий парвозлар тилайман! Ҳаммангизнинг пешонангиз ёруғ бўлсин!

Газетамизнинг ушбу сони 27 июнь — Матбуотчилар кунига бағишланади

ОТА ДУОСИ

Ўтган ҳафта Муҳаммад Юсуфнинг рафиқаси Назира опа қўнғироқ қилиб қолди:

— Андижонга қачон борасиз, бир илтимосим бор эди.

— Эртага водийга кетаётган эдим, кўнглингиз сезибди, чоғи.

— Жуда кўп уриндим, аммо Назиржон ака Саидовни топа олмаяпман. Муҳаммад акангизнинг юбилейини андижонлик ҳамюртлари жуда бошқача нишонлашди. Андижонда бу ишга Назиржон ака бош қош бўлди, самимий миннатдорчилигимни билдириб қўяй дегандим. Мархамат хокими Козим акага ҳам раҳмат деб қўйсин, илтимос.

— Мен ҳам кеча вилоят хокимиятига қўнғироқ қилгандим. У киши бетобланиб қолибди. Ҳол-аҳвол сўрашга албатта бораман.

Омонатни етказаман...

Андижон вилояти хокимияти биносига киришдаги расмиятчиликлар, таъқиқлар анча камайибди. Иккинчи қаватда жойлашган иқтисодий ва ижтимоий масалалар бўйича котибият мудири Назиржон Саидовнинг хизмат хонасидамиз.

— Соғлигингиз яхшими, кўриб жуда кўнгил тўлди, — деб Назира опанинг дил сўзларини айтдим.

— Муҳаммаджонни қанча эъзозласак ҳам оз, — деди Назиржон ака. — Ҳали ниятларимиз кўп.

Ҳа, Назиржон ака Саидов ижод аҳлини қадрига етадиган, ажойиб, мард, тўғрисўз инсон. Камтаринлиги ва самимийлигини айтмайсизми? Ижодкордан — журналистдан чиққанда.

Матбуотчилар куни билан Назиржон акани самимий табрикладик.

— «Миллий тикланиш» ўқувчилари Андижонда анча кўпайиб қолди, бўш келмайсизлар. Иброҳим Ғофуровни ҳам андижонликлар ўзиники деб билишади. Қутлуғ қадам йигитсизда, бугун избосканликлар водийда биринчи бўлиб давлатга ғалла сотиш режасини бажаришди. Битта чиройли мақола ёзсангиз арзийди.

Избоскан тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Муҳаммаджон Ҳамроқулов ҳузуридамиз.

— Андижонда Муҳаммад исмли таниқли кишилар жуда кўп, — деб лутф қилдик унга.

— Нафақат бизда, бутун жаҳонда энг кўп тарқалган исм — Муҳаммад деб, газетангизда ёздингиз-ку.

— Бугун ғалла режасини бажарибсизлар, қуллуққа келдик. Ўн беш иш кунидаёқ давлатга ғалла сотишни удалаб қўйибсизлар, хирмонингизга барака ёғилибди.

— Салкам олти минг гектарга ғалла экилганди, — дейди Муҳаммаджон ака. — Туман бўйича ҳар гектар майдондан режадаги 58,4 центнер ўрнига 66 центнердан ҳосил чиқаётир. «Ўзбекистон мустақиллигининг етти йиллиги» ширкат хўжалигида эса энг юқори кўрсаткич 68,2 центнерданга тўғри келаётир. «Урганжи» ширкат хўжалигида эса 67,9 центнер. Ўн учта «Кейс» комбайнлари кечаю кундуз ишлаётир. Ҳали ўрилмаган майдонлар кўп.

Бу йил пахтачиликдан ҳам умид катта 8995 гектар майдондаги гўзалар баравж ўсяпти. Уч минг гектардан ортиқ майдонда гўзалар шоналади. Олти минг гектарга яқини гуллади. Кўсак тугаётган гўза майдонлари кун сайин кўпаймоқда. Олти марта культивация қилинди. Икки марта ўғитланиб, икки марта суғорилди. Бу юмушларни санаб ўтиш осон холос, бажариш эса машаққат.

Бирорта илғор хўжаликка бориб яқиндан танишсак деган ниятимни билдирдим. Муҳаммаджон ака туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи Турсунбой Хожиакбаровни ҳузурига чақириб биз билан Абдусамат Тиллабоев номли ширкат хўжалигига бориб келишни илтимос қилди. Ўзи анчадан бери шу хўжалик тарихи билан қизиқиб юрардим, кўп эшитгандим, бу хўжаликнинг тажрибаси ҳақида. 1937 йилдан 1986 йилгача салкам эллик йил бир колхозда раислик қилган машҳур инсон Абдусамат Тиллабоев ҳақида кўп ўқиганмиз.

Бугун мамлакатда номи таниган хўжаликка Абдусамат Тиллабоевнинг ўғли Алишер Тиллабоев раис. Ота изидан бораётган раис. Ота дуосини тоққа, она дуосини боққа қиёслайман. Бу оламда ота-онанинг хизматларини қилиб ризочилигини ололган киши учун бу дуолар тоғдек қалқон бўлиб довулу бўронлардан асрайди. Ундайларнинг ғурури ҳам тоғдай баланд юради. Агарки киши ўз муниса онажонисининг ҳаёт чоғларида дуоларини ололса, ундайларнинг насибаси боғларга сочилган. Доимо ризқи бутун, дастурхонлари ноз-неъматларга тўлиб тошади. Яна бир ҳақиқат мавжудки, бу ёруғ оламда энг машаққатли иш ҳам ота-онанинг дуоларини олишдир. Энг лазатли нарса ҳам шундай дуоларга мушарраф бўлишдир. Бундай бахт ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Алишер Тиллабоевни шундай бахтиёрликда ишлаб ота номини улуғлаётган фарзанд эканини ҳамроҳим ҳам таъкидлади.

Избоскан тумани Абдусамат Тиллабоев номли ширкат хўжалиги раиси Алишер ТИЛЛАБОЕВ.

Ўн саккиз йилдан бери хўжалик тақдири, ютуқлари, иқтисоди, равнақи Алишер ака билан боғлиқ.

Ҳамма жабҳаларда шунча йилдан бери ҳар қандай оғир табиий шароитларда ҳам режалар ортиғи билан уддаланаётганини ўзи бир жасорат. Хўжалик ҳудудидаги ободончилик ва қурилиш ишлари ташаббускори раснинг ўзи.

741 гектар майдонга ғалла экилиб, ҳосил етиштирилган. Хўжалик фақат уруғлик буғдой тайёрлайди. Ҳар йили энг серҳосил нав экилади. 2004 йил ҳосили учун «Тибет» навли буғдой ҳам экилган. Бу нав экилган майдонларнинг ҳар гектаридан 80 центнергача буғдой олинаётир. 450 гектар майдондаги ғаллазорнинг ўзи билан йиллик режа уддаланди. Қолган майдонлардаги ғалла пудратчилар насибаси. Бугун хўжаликдаги 23 нафар бош пудратчи ва пудратчиларнинг кўнгли тоғдек кўтарилган.

Пахтачиликда ўтган йили энг машаққатли бўлди. Аммо Алишер Тиллабоев ўзини кўрсатди. Ҳар гектаридан режадаги 32,7 центнер ўрнига 40,2 центнердан оқ олтин хирмонини кўтариб, режаларни ортиғи билан бажарди. Пахтачиликдан рентабеллик 25,9 фоизни ташкил этди. Бу мамлакатда ҳам энг юқори натижа сирасига киради. Ўтган йили пахтачиликдан 146 миллион 490 минг, ғаллачиликдан 96 миллион 446 минг сўм соф фойда олинганининг ўзи бир достон.

Бир пудратчининг йиллик иш ҳақи 283 минг 258 сўмни ташкил этди.

Хўжалик ихтиёрида 990 бош қорамол, 1097 бош қўй бор. Чорвачиликни сақлаб қолиб, уни сердаромад соҳага айлантирган хўжалик мутасаддилари ҳақида ҳар қанча мақтов ёзсак ҳам камдек туйилаётир.

— Отам фақат тўғри бўл, ҳалол бўл, деб доимо уқтирарди. Эл ризқига қиёнат қилмаганларнинг топганига Оллоҳнинг ўзи барака бераверар экан, бунга ҳаётимда, меҳнат фаолиятимда иймон келтирдим, — дейди Алишер Тиллабоев. — Отам раҳматли классик адабиётни — Навоийни кўп ўқиган. Исмимни ҳам шунинг учун Алишер қўйганлигини айтарди. Тарихий асарларни жуда кўп ўқиганди. Шеърлар ҳам ёзган...

Алишер Тиллабоев билан суҳбатлашиб ҳузур қилдим. Бундай ноёб иқтидор, Оллоҳ берган инсон билан юзма-юз ўтириб мулоқот қилганим, у ҳақда ёзаётганимдан шукур қилдим.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

Журналист бўламан

«Народное слово» газетаси таржимони Ленура Бойтеракова ҳамда газета мухбири Ирина Серых ўзаро мулоқот чоғида.

Эркин БОТИРОВ олган суратлар

Партия ахбороти

УЧРАШУВЛАР, МУЛОҚОТЛАР

ЎзМТДП Сирдарё вилоят кенгашида «Миллий тикланиш» партияси фаоли иқтидорли шоира Баҳор Холбекованинг ижодий йўлига атаб кеча ўтказилди. Унда ЎзМТДП раиси Иброҳим Ғафуров, таниқли адиб Эркин Аъзамов Сирдарё вилоят партия етакчилари Маматқул Бозорбоев ва Хотам Нишоновлар иштирок этишди.

***

ЎзМТДП «Ёшлар қаноти» раҳбари Жаннатой Тошматова иш режаларини амалга ошириш билан боғлиқ ҳомийлик ёрдамлари ташкил этиш, ҳар бир тадбирни юқори савияда ўтказишда партия етакчисига хос ибрат кўрсатмоқда. Ёшларни партияга жалб қилиш учун олиб борилаётган тадбирларга, ёшларни қўллаб-қувватлаш, рағбатлантириш ишларига тадбиркор раҳбар Ж. Тошматова ташкилотчилигида 1 млн. сўмликдан зиёд ҳомийлик ҳаражатлари қилинди.

***

ЎзМТДП «Ёшлар қаноти» ташаббуси билан яна бир маънавий-маърифий тадбир ўтказилди. ЎзМУ биносида бўлиб ўтган «Оила қонунчилиги ёшлар нигоҳида» номли ушбу мулоқот учрашувида мутахассислар, Адлия вазирлиги вакиллари қатнашди ва ёшларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар. Учрашувни «Ёшлар қаноти» раҳбари Ж. Тошматова олиб борди.

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманидаги 2-Меҳрибонлик уйида партиянинг «Ёшлар қаноти» ташкилотчилигида хайрия концерти берилди. Унда ЎзМУ Маданият саройи санъаткорлари хизматда бўлдилар, ногирон болаларга завқу шавқ улашдилар.

***

ЎзМТДП Самарқанд вилояти кенгашида партия ташкилий тузилмаларига жиддий эътибор бериляпти. Бугунгача вилоятда туман ва бошланғич ташкилотлар сони 52 тага етди. Шунингдек, кейинги бир ҳафта ичида 2 минг нафар янги аъзо партия сафига қабул қилинди.

***

Самарқанд вилоят Тойлоқ туманида ЎзМТДП Тойлоқ туман кенгашининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда сайловолди жараёнларга тайёргарлик ва бошқа ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Йиғилишда Самарқанд вилоят мева-сабзавот уруғлари бошқармаси бошлиғи Зайниддин Жумаев ЎзМТДП Тойлоқ туман кенгаши раиси этиб сайланди.

***

ЎзМТДП Самарқанд вилояти кенгаши раиси Абдуқаюм Каримовнинг СТВ «Юзма-юз» кўрсатувида 22 июн куни сайлов жараёнларига тайёргарлик мавзусидаги суҳбати намойиш қилинди. Шунингдек, «Зарафшон» газетасида вилоят партия етакчилари А. Қаюмов, И. Қодирова, Ёрбобоевларнинг «Партиянинг мақсад ва вазифалари» мавзусидаги мулоқоти эълон қилинди.

***

ЎзМТДП Нуробод туман кенгаши йиғилиши бўлиб ўтди. Икки юз нафардан ортиқ партия аъзолари қатнашган ушбу йиғилишда Ашраф Ўринов ЎзМТДП Нуробод туман кенгаши раиси этиб сайланди.

***

ЎзМТДП Наманган вилоят кенгаши раиси Фахриддин Шарипов Наманган Давлат университети жамоаси ҳамда талаба ёшлари билан учрашди. 800 нафардан зиёд талаба қатнашган ушбу учрашув партия ва ёшлар мавзусида бўлди.

***

Навоий вилояти Зарафшон туман кенгаши йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ташкилий масалалар кўрилди. «Юнител» компанияси Зарафшон филиали директори Ҳамза Қодиров ЎзМТДП Зарафшон туман кенгаши раиси этиб сайланди.

***

ЎзМТДП Учқудуқ кенгашининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда сайловолди жараёнларга тайёргарлик, терроризмга қарши курашда партиянинг вазифалари ва бошқа ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Йиғилишда Учқудуқ шаҳар кабел телевидениеси раҳбари Жалолиддин Раҳмонов ЎзМТДП Учқудуқ шаҳар кенгаши раиси этиб сайланди.

***

ЎзМТДП Тошкент вилояти кенгаши томонидан «Жўрабек» хусусий дорихонаси ҳомийлигида кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам бериш тадбирлари давом этяпти. Қуйичирчиқ, Оҳангарон, Олмалиқ, Ангрен туманларида ўтказилган хайрия тадбирларида кўплаб дори-дармонлар, озиқ-овқат маҳсулотлари кам таъминланган оилаларга бепул тарқатиш учун туман «Маҳалла» хайрия жамғармаларига берилди.

***

Тошкент вилоятида туман кенгашлари ва бошланғич ташкилотларни кадрлар билан таъминлаш ишлари жадал олиб бориляпти. Қуйичирчиқ туман кенгаши йиғилишида туман хотин-қизлар қўмитаси раиси Ҳанифа Зокирова Қуйичирчиқ туман кенгаши раиси этиб сайланди. Шунингдек, Оҳангарон туман кенгаши йиғилишида туман вояга етмаган болалар билан ишлаш комиссияси котиби Шарифа Эшназарова туман кенгаши раиси, Ангрен туман кенгаши йиғилишида «Ангрен-нон» акциядорлик жамияти раиси Равшанбек Қодирхўжаев Ангрен туман кенгаши раиси этиб сайландилар. Ўтказилган барча йиғилишларда Олий Мажлис депутати, Тошкент вилоят кенгаши раиси Шарифа Салимова, ЎзМТДП котиби Мунира Қориева, Тошкент вилоят кенгаши ижрочи директори Хайринисо Мирзажонова-лар иштирок этишди.

***

ЎзМТДП Олмалиқ туман кенгаши йиғилишида ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Унда Олмалиқ шаҳар халқ таълими касаба уюшмаси раиси Улуғбек Эсонбоев туман кенгаш раиси этиб сайланди. Шунингдек, Оҳангарон туман кенгаши йиғилишида туман вояга етмаган болалар билан ишлаш комиссияси котиби Шарифа Эшназарова туман кенгаши раиси, Ангрен туман кенгаши йиғилишида «Ангрен-нон» акциядорлик жамияти раиси Равшанбек Қодирхўжаев Ангрен туман кенгаши раиси этиб сайландилар. Ўтказилган барча йиғилишларда Олий Мажлис депутати, Тошкент вилоят кенгаши раиси Шарифа Салимова, ЎзМТДП котиби Мунира Қориева, Тошкент вилоят кенгаши ижрочи директори Хайринисо Мирзажоновалар иштирок этишди.

***

ЎзМТДП Олмалиқ туман кенгаши йиғилишида ташкилий масалалар кўриб чиқилди. Унда Олмалиқ шаҳар халқ таълими касаба уюшмаси раиси Улуғбек Эсонбоев туман кенгаш раиси этиб сайланди.

(Ўз мухбиримиз)

ЭЛ АРДОҒИДА ЭДИ

Ёднома

Мана етмиш бешга кираётирман. Шундан ярим асри турли жабҳаларда биринчи раҳбар бўлиб ишлаб келаётирман. Қайда кўрса давраларнинг тўрини менга илинадиган юзлаб шогирдларим, ўқимишли фарзандларим, набираларим бор. Ҳаётим давомида кўплаб давлат арбоблари, олимлар, шоирлар ва ёзувчилар, умрнинг турфа чорраҳаларида ажойиб тақдир эгалари билан яқиндан мулоқотда бўлганман. Шундай тақдир эгаси бўлганимдан Яратган парвардигори эгамга шукур қиламан. Самимий ва холис ниятли, кўрганида эъзозлаб эҳтиром кўрсатадиган журналист дўстларим, укаларим кўп. Уларнинг мен ҳақимда ёзган очерклари, китобларини ҳар гал ўқиганимда умримга мазмун киради. Зийрак нигоҳли, тўғрисўз, мард ва камтарин, журналистикада катта тажриба эгаси Исмоил Сулаймонов ҳам менинг энг яқин — дардкаш ўртоғим эди. Меҳрибончилигини яшира олмайдиган, бағри кенгликда кўпчиликка ибрат бўладиган қалб эгаси эди. "Меҳр — инсон учун энг улуғ неъмат" дер эди.

У билан ҳаёт ташвишлари-ю қувончлари, қарилик гашти-ю, ёшлар шижоати, ҳатто журналистика муаммоларигача ҳамсуҳбат бўлардик. Ҳамма китобларини совға қилганди. Дастхатлар битганди. Қайта-қайта айтарди: "Кўпчиликнинг фикри адолатли бўлади, у билан ҳисоблашиш керак". Ҳозирги замон тили билан айтсак демократ қаламкаш эди. Эҳ унинг ғайрат шижоатлари — айрим йигитларни доғда қолдириб ижод қилганлари. Олам-дан ўтмасидан икки-уч йил илгари "Халқ сўзи", "Ўзбекистон овози", "Қишлоқ ҳаёти", "Миллий тикланиш" каби кўпгина республиканинг нуфузли газеталарида деярли ҳар ҳафтада мақолаларини ўқирдик. Етмишга кирса ҳамки ғайрат камарини маҳкам боғлаб меҳнат қиларди, ёзарди. Ўзаро суҳбатларимиз исломий китоблар, асосан "Қуръони карим"га бориб тақалаверарди. Саҳоватли, меҳр-муҳаббатли, оилапарвар, дин-диёнатли, ҳалол кишиларни доимо эъзозларди. Улар Исмоил Сулаймонов асарларининг қаҳрамонлари эди.

Ҳамон ёдимда, 1999 йил республикада маданият, адабиёт ва матбуотни ривожлантиришдаги хизматлари учун "Эл-юрт ҳурмати" орденини олгандаги қувонганлари кўз ўнгимда. Меҳнати қадрланганидан бахтиёр бўлиб илҳомланиб-илҳомланиб ижод қиларди.

Суратда: (чапдан ўнгга) "Халқ сўзи" газетаси бош муҳаррири ўринбосари Шуҳрат Жабборов, таниқли адиб ва журналистлар устоз Исмоил ота Сулаймонов, Республика «Маънавият ва маърифат» маркази раҳбари Қуддус Аъзам.

Қизларига, набираларига меҳрибончилик қилишда тенги йўқ олийжаноб инсон эди. Куёв болаларини ўз ўғлидек кўрарди, улар ҳам қайнотасига ўз отасидек меҳрибончилик қиларди. Умрининг сўнгги кунларида чоп этилган "Эл ардоғида" рисоласи бизга ундан ёдгорлик бўлиб қолди. Мен ёзувчи ёки журналист бўлмасам-да, жуда-жуда ёзгим келади.

Агар ёзишни уддасидан чиқанимда эди, иймонэътиқодли, табаррук инсон Исмоил дўстимиз ҳақида, унинг ибратли ҳаёти, одамларга қилган яхшиликлари тўғрисида бир китоб ёзардим.

Яхши инсонлардан қарздорликни хис қила олиш хислати кимга насиб этган бўлса, демак у улуғликдан бир далолат. Исмоил Сулаймонов ҳам кимдандир заррача бир яхшилик кўрган, яхшиликка йўғрилган дил сўзларини эшитган бўлса ҳеч унутмасди. Болаларга айниқса, эътиборли муносабатда бўларди. Бу фоний дунёдан у боқий дунёга сафар қилиш ҳар биримизнинг бошимизда бор. Аммо ўтиб кетганингдан сўнг орқангдан «яхши инсон эди» деб йўқловчилар кўп бўлса, демак сен одамлар хотирида яшаяпсан. Исмоил дўстимиз ҳам бизнинг хотиримизда абадий яшайверади.

Муқаддас китобларда аҳли иймонлилар мукофоти — жаннатдир дейилади. Яратганнинг раҳматлари унга ёр бўлсин, ётган жойлари жаннатларда бўлсин. Ёдномани Исмоил Сулаймоновнинг "Замондошларим" китобидаги "Қалбим малҳамисизлар яхшилар" бадиасидаги ушбу сатрлар билан тугаллашни лозим топдим:

«Умр оқар сувдек ўтиб бормоқда. Эзгу ишлар қилиб қолишга шошилинглар, азизлар.

Кўп қатори ишладим. Озми-кўпми ўзимга яраша эътибор топдим, деб айта оламан. Журналистлик қисмати, айниқса муҳаррирлик қисмати енгил эмас. "Осон эрмас бу майдон ичра турмоқ". Бир эмас, минг бора розидирман ҳамкасб дўстларимдан. Бахтим шундаки, атрофимда яхши одамлар кўп бўлди. Ўшалар қоқилсам — суяб қолишди, йиқилсам — турғазиб қўйишди, ҳаётнинг кутилмаган зарбаларига дучор бўлган кезларимда зада бўлган қалбимга малҳам бўлдилар. Улар яхшилиги ҳамон бўйнимда, унутмасман эзгуликларини. Яхши одамларнинг ҳимматларини, инсоний қилмишларини тўлалигича қайтара олмаганим — бор гап. Мендан қайтмаса, Худодан қайтсин, бола-чақаларингиздан қайтсин, азизларим, қадрдонларим.

Умрим мобайнида бирор арзигулик иш қилган бўлсам, аввало — атрофимдаги яхши одамлар туфайли, ўшаларнинг далдаси, кўмаги, ёрдами туфайли деб биламан. То ҳаёт эканман, уларни дуо қилишдан толмайман: Яратган эгам касби-корингизга ривож, умрингизга барака берсин, эл-юрт ўртасида ҳамиша юзингиз ёруғ, тилингиз узун, қаламингиз ўткир бўлсин!»

Ўлмас МАШАРИПОВ,
Янгийўл туманидаги О.Бекхўжаев номидаги Халқобод нон корхонаси раҳбари.

Сўз журналистларга

ФИДОЙИЛИК БОР – ТАРАҚҚИЁТ БОР

Ҳар бир инсон ўзи фаолият юритаётган соҳанинг мазмун-моҳияти, унинг ҳаётдаги ўрни ҳақида фикр юритади. Мен ҳам журналистикага кириб келган дастлабки кезларда шу ҳақда кўп ўйлардим. Журналистлик бошқа касблардан инсон турмуш-тарзининг, ҳаётнинг барча жабҳаларини кенг қамраб олиш имконига эгалиги, изчиллиги, тезкорлиги билан фарқ қилса керак. Мен илк бор «Журналист суриштируви» (баъзилар уни «Журналист текшируви» деб ҳам аташади) рукни остида мақола тайёрлай бошлаганимда, айнан, шу тушунча касбимизнинг асл моҳиятини ифода этмасмикан, деган фикрга келдим. Бу рукнда мақола ёзиш учун қаламкаш изланади, мавзунинг ичига кириб боради, далил тўплайди, умуман, воқеалар ичида қайнайди. Мавзуни ёритиш учун тўлиқ тасаввурга эга бўлгач, уни юрак торларидан ўтказади. Кейин қоғоз қоралашга ўтиради ва ёзган мақоласини газетхон ҳукмига ҳавола қилади. Мана шу ерда унинг маҳорати, билими, салоҳияти намоён бўлади. Қаламкаш оддий ахборот ёзадими ёки мақола битадими, аввало, ёритмоқчи бўлган мавзу ҳақида маълум тушунча ва далилларга эга бўлиши лозим. Шуларга суянган ҳолда у ижод қилади. Демак, журналистика — доимий изланиш, ҳаракат, изчиллик, билим, таҳлил ва масъулиятдир.

Журналистика ҳақида гап кетганда, бу соҳанинг асл мақсади нима, деган савол туғилиши, табиий.

Менимча, журналистнинг асосий мақсади — яхшилик. Аввало, одамларга ён-веридагиларга, қаламга олган ташкилот, хўжалик, корхона... ва ниҳоят жамиятга, мамлакатга яхшилик қилиш.

У танқидий мақола ёзганида ҳам ҳақиқатни юзага чиқариш, бировнинг оғирини енгил қилиш шу орқали инсонларга яхшилик қилишга интилади. Фельетон, ҳажвия ёки яна бошқа бир жанр бўладими журналист, аввало, нуқсонларни фош этиб, уларни бартараф этиш ҳаракатида бўлади. Охир-оқибат бу жамиятнинг ғуборлардан тозаланиши, унинг софланишига хизмат қилади.

Соҳага кўплаб ёшлар кириб келишмоқда. Уларда билим, салоҳият соҳиблари бўлишига қарамай, журналистикага кириб келаётган ёшларимизга баъзи бир фикрларни айтмоқчимиз. Шундай билим, салоҳият соҳиблари қанчалик даражада тасвирлаб беришига боғлиқ. Адолат, ҳақиқатгўйлик, табиийлик журналистнинг асосий мезони ҳисобланиб, у қалам орқали шунга интилади. Айни пайтда унга жуда катта масъулият ҳам юкланади. Сўз масъулияти.

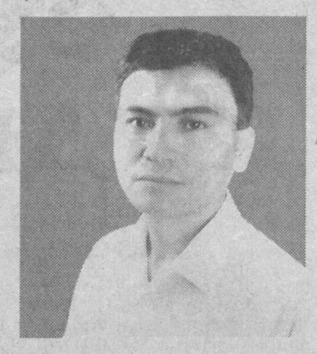

Балки, шунинг учун ҳам журналистлик кўпчилик ҳавас қиладиган касбдир. Янги қарашлар, дадиллик, журъат, ватанпарварлик ҳислари уйғунлашган. Ёшларимиз бугунги кунда интернет ва жаҳон оммавий ахборот воситалари орқали дунё ҳаётидан воқиф бўлиш, жамиятимиз тараққиётига холисона назар ташлаб, унинг равнақига ҳисса қўшиш имконига эгалар. Лекин байрам бўлишига қарамай, журналистикага кириб келаётган ёшларимизга баъзи бир фикрларни айтмоқчимиз. Шундай билим, салоҳият соҳиблари бўлишига қарамай, уларда қандайдир ҳавойилик бордай. Ёш журналистларимизнинг баъзилари масъулиятни тўлиқ ҳис қилишолмайди. Улар кўпинча вазиятни тараққий этган хорижий мамлакатлар билан таққослаб, бизда ҳам бугун, ҳозир шундай бўлиши керак, деган нуқтаи назардан қарашади. Аслида, биз ҳамма нарсага холис баҳо беришни ўрганишимиз керак. Чунки ўша давлатларда ҳам бундай вазият дарров юзага келмаган.

Ҳозирги кунда матбуотимизда катта ўзгаришлар рўй бераяпти. Газета ва журналлар сони кўпаймоқда. Уларнинг ташқи кўриниши ҳам ранг-баранг. Хусусан, «Халқ сўзи» газетаси ҳақида гапирадиган бўлсам, сўнгги пайтларда унда кўзга ташланарли ўзгаришлар бўлаётганини эътироф этишни истардим. Бу ўзининг ўзи мақташ эмас, балки бор ҳақиқат. Газетамизни варақлаган муштарий фикрларимни тасдиқлаши мумкин, деб ўйлайман. «Халқ сўзи»да бугунги кунда долзарб мавзуларни ёритишда ёрдам берадиган янги рукнлар жорий қилинаяпти. Бундан ташқари, Президентимиз Фармонлари, Олий Мажлис ва Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган қонун ва қарорларнинг ижроси бўйича таҳлилий, танқидий мақолалар сони кўпайиб бормоқда.

Ҳамкасбларимизни кириб келаётган айём билан қутлар эканмиз, уларга касбий маҳорат, мавзуларни ёритишда дадиллик, журъат тилаймиз. Энг муҳими, ҳар бир инсон ўз касбининг фидойиси бўлсин. Фидойилик бор жойда ўзгариш, тараққиёт бўлади.

Салим ДОНИЁРОВ,
«Халқ сўзи» газетаси янгиликлар, халқаро ҳаёт ва спорт бўлими катта мухбири

ГАЗЕТА – УЛУҒ МИНБАР

Журналист ўткир қалами, теран фикр-мулоҳазалари, қолаверса, элни руҳий бедорликка ундовчи сўзи билан жамият тараққиётига ҳисса қўшиши лозим. Аслида ҳам жамиятнинг юраги ана шундай фидойи журналистлар кўксида уриб туради, десак хато бўлмайди. Журналист эл-юрт қувончу ташвишига шерик, тунларни тонгга улаб ҳақиқат излаган, қалам заҳматини тортиб маърифатга интилган бедор, беором инсон. Журналистика қисматимга, ҳаётимнинг мазмунига айланганидан беҳад мамнунман.

Ҳар тонг остона ҳатлаб ишга отланарканман, раҳматли онажонимнинг "Сўз — Оллоҳнинг мулки, унга ҳамиша содиқ бўл. Ўз сўзинг билан одамлар юрагини илит, уларни яхшиликка, савоб ишларга бошла" деган ўгитлари ёдимга келаверади. Шу ёруғ ният қалбимда кўкариб, улғайиб, мени дили пок, содда, самимий инсонлар хизматига бошлайди.

Йигирма йилдирки, ана шу саодатманд, йўлдаман. Умримнинг энг гўзал ва куч-қувватга тўла онлари газета ишида ўтди.

Журналист меҳнати қанчалик машаққатли ва оғир бўлмасин, шунчалик севимли ва азиздир. Баъзан кечалари ухламай оқ қоғоз устида тонг орттирасан, баъзида олис сафар заҳматларини тортасан, ҳамма ҳордиқ олаётган ярим тунда сен навбатчиликдан қайтасан. Шундай заҳматли дамларда ҳам юрагингни нимадир илитиб, ёритиб туради. Бу — сенинг сўзингни кутиб яшаётган муштарий нигоҳи, элнинг ишончи.

Халқнинг кўнглидаги сўзни топиб айтмоқ, қалбига йўл топмоқ эса ўта масъулиятли. Бугунги кунда воқеа ва ҳодисаларни шунчаки баён этиш билан кўзланган натижага эришиб бўлмайди. Бунинг учун журналист ўзининг қалб қўри, янгича тафаккур қуввати билан ҳаётга назар ташлаши, воқеа-ҳодисаларни шарҳлаши лозим.

Яна ҳар бир журналистни халқ билан юзма-юз туриб айтадиган ўз сўзи, ўз фикри бўлиши керак. У газетхонга нима демоқчи, халқни қандай мақсадларга даъват этмоқчи.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг нашри бўлган "Ишонч" газетаси асосан меҳнаткашларнинг ижтимоий, иқтисодий, маънавий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш, уларнинг турмуш шароитларини яхшилаш, саломатликларини тиклаш, оиласи, фарзандлари ҳақида ғамхўрликлар қилиш каби муҳим йўналишлар бўйича иш олиб боради.

Айниқса, биз — "Ишонч" журналистлари ноҳақ ишдан бўшатилган, ойлик маошини вақтида ололмаётган, товон пулини ундиролмаётган меҳнат аҳли мушкулини осон қилишга баҳоли-қудрат ҳисса қўшиб келаяпмиз. "Ишонч" ҳуқуқий маслаҳатхонаси" рукни остида берилаётган мутахассисларнинг газетхонлар саволларига жавоблари эса муштарийлар томонидан алоҳида қизиқиш билан қабул қилинади. Бу эса ўз навбатида одамларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Оламни идрок этиш, дунёни англаш, ўзликни таниш, аждодлар мероси — бари маънавият-маърифат орқали онгимизга сингиб боради. Зеро, маънавият табиатан инсон қалбига кўчган зиё, эзгулик шодаси. Бизнинг маънавиятимиз эса асрлар оша шаклланиб, сайқалланиб келган. Ана шу буюк уммонни газетхонга етказиш ниятида "Маънавият сабоқлари", "Туронзамин даргалари", "Маънавиятимиз юлдузлари", "Ўтмишдан садолар", "Жума ўгитлари" каби ўнлаб рукнлар ташкил этганмиз. Бундан ташқари, Навоий меросини ўрганиш борасида газетамиз яхши ташаббусни бошлаган. Беш йилдирки, "Навоийхонлик" рукни остида адабиётшунос олимлар билан ҳамкорликда улуғ шоирнинг юздан ортиқ ғазалларини шарҳлаб бердик.

Бир сўз билан айтганда, газетамизда чоп этилаётган кичик хабардан тортиб катта мақолагача — барчаси Ватан истиқлоли ва истиқболини асраб-авайлаш, юртга, миллатга фидойилик руҳи билан йўғрилган. Ғурур ва ифтихор билан айтаманки, қалб қўримиз, юрак сўзимиз, машаққатли меҳнатимиз бежиз кетмаяпти. Мен бунга ишонаман. Ана шу ишонч мени бедор ва беором ишлашга ундайди.

Амина ҚОДИРОВА,
"Ишонч" газетаси маънавият ва маърифат бўлими мудири.

Суратда: ***Олий Мажлис депутати, «Миллий тикланиш» фракция аъзоси Эркин Донаев ва таниқли тележурналист, сиёсат студияси катта муҳаррири Инобат Нормуродова.***

ЭЛИМ ДЕБ, ЮРТИМ ДЕБ ЁНИБ ЯШАЙЛИК

"Туркистон" газетаси ўз шиорини "Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак" деб бежиз белгиламаган. Ёшларни жисмонан соғлом, руҳан тетик, баркамол бўлиб вояга етишларида, эл-юрт шаънини, шарафини ҳимоя қила билишларида мазмун-моҳиятан етук мақолалар орқали тарғиб қилишимиз бурчимиз. Қолаверса, илми салоҳияти юксак, касби-кори юрт манфаатига қаратилган ёшларни газета саҳифаларида ёритиб бориш барча ёшларни илм олишга, касб эгаллашга етаклайди. Юртбошимизнинг энг юқори минбарлардан туриб мазкур шиорни барчага эслатиши замирида баркамол авлодни вояга етказиш, келажагимиз эгаларини етук кадрлар қилиб тайёрлаш ўз аксини топган.

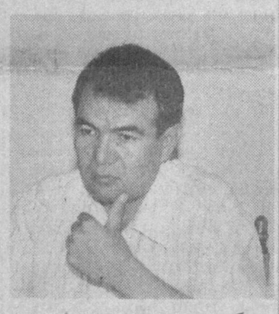

Ватан барча нарсадан устун. Дунёнинг чеки бўлмаса-да, ҳар бир инсоннинг ватани бўлсин. Ватан йиқилсанг суянгувчи, суянсанг юксакка кўтаргувчи, шундай экан, эл-юрт деб ёниб яшаш ҳар бир фарзанд учун ҳам қарздир. 27 июнь — оммавий ахборот воситалари куни арафасида ёшлар газетаси шиорини яна бир бор эслаяпмиз. Осойишта ватанга байрамлар ярашади. Озод юрт одамларига байрамлар татийди. Элим деб, юртим деб ёниб яшаётганлар ватан мустақиллигини мустаҳкамлашга интилиб яшаётган инсонлардир. Журналистлик касбида садоқат билан ишлаётган азиз ҳамкасблар барчамизга касб байрами эзгулик олиб келсин. Юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо бўлсин.

Юсуф ЖЎРАЕВ,
"Туркистон" газетаси бош муҳаррири ўринбосари

ЖУРНАЛИСТИКА ҲАМ ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

Ҳаёт тинимсиз ўзгаришда. Кечаги янгилик бугун эскиряпти. Бизнинг замонда тезкорлик биринчи ўринга чиқди. Энди янгилик билан одамларни лол қолдириш мураккаб иш бўлиб қолди.

Бундан беш-ўн йил аввал ўзаро гап-сўзда, ёзувчизувимизда «биз космос асрида яшаяпмиз», деган иборани ишлатардик. Ҳозирчи? Бу саволга ҳар ким ўзича жавоб беради. Менимча, бугун ахборот даври. Кимда ахборот кўп бўлса, ўша ютади, сўзини ўтказа олади. Касбимиз нуқтаи назаридан фикр юритадиган бўлсак, журналистнинг биринчи ва энг муҳим вазифаси ўқувчига ахборотни холис етказишдир. Ахборот кўп. Журналист эса ўқувчилар аудиториясидан келиб чиқиб янгилик ёки хабарни бериши лозим.

Матбуотда, телекўрсатув ва радиоэшиттиришларда турли мавзуларда таҳлилий-танқидий чиқишлар мунтазам бериб борилаётганини алоҳида эътироф этиш керак. Бироқ масала моҳиятини очиб беришда озроқ билим, малака, қисқача айтганда профессионал маҳорат ва жасорат етишмаётгандек туюлади, менга.

Бугун биз, журналистларнинг фаолият кўрсатишимиз учун барча ҳуқуқий асослар яратилган. Қонунларда журналистнинг бурчи ва мажбурияти аниқ-тиниқ кўрсатилган. Афсуски, баъзида билиббилмай касб одоби меъёрларидан четга чиқиб кетяпмиз. Журналистик этикани унутяпмиз. Мавриди келганида аччиқ бўлса ҳам айтай. Шу соҳада ишлаётган айрим ҳамкасбларимнинг юриш-туришини кўриб, гап-сўзларини эшитиб ўйланиб қоламан. Улар бошқаларга ўрнак бўладиган, жамият олди кишилари бўлишлари керак-ку? Ўзи қонун-қоидадан хабарсиз, фикр доираси саёз бўлса-ю, иш жойини рўкач қилиб ўзгаларга ақл ўргатса? Назаримда, журналистикага адашиб кириб қолганлар касбнинг сир-асрорларидан хабарсизлар ноўрин ҳатти-ҳаракат қилмоқда.

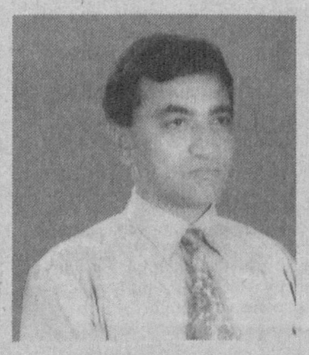

Журналист учун майдон кенг. У фақат одил ва холис туриб қалам тебратмоғи зарур. Одамларни қандай муаммолар ташвишга соляпти? Қайси мавзуни кўтарса жамиятга нафи тегади? Шулар ҳақида бош қотирсак, ёзсак ўйлайманки, бунинг фойдаси кўп бўлади. Ютуқларни бўй-басти билан кўрсатиш, суиистеъмолчилик сингари салбий иллатлар, жамият тараққиётига тўсиқ бўлаётган ҳолатлар илдизигача етиб бориш — журналистдан чуқур билим ва жасорат талаб этади. Мустақиллик ҳамкасбларимизни ҳар қачонгидан кўра фидойи бўлишни кун тартибига қўйди, десам муболаға бўлмас.

Касб байрамимиз — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари куни баҳонасида кўнглимдан кечган гапларни сизлар билан баҳам кўргим келди.

Равшан ШОДИЕВ,
«Ўзбекистон овози» газетаси ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик бўлим мудири.

"ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ"ДА ИШЛАЁТГАНИМДАН БАХТИЁРМАН

Журналистика жамиятнинг ойнаси. Журналист эса ана шу ойнага жамиятдаги воқеаю ҳодисалар, ютуғу муваффақиятлар, муаммо-ю камчиликлар тасвирини яққол тушириб беради, десам муболаға бўлмас. Чунки журналистнинг обрў-эътибори, ҳурмат-иззати ҳам воқеаларни қанчалик даражада тасвирлаб беришига боғлиқ. Адолат, ҳақиқатгўйлик, табиийлик журналистнинг асосий мезони ҳисобланиб, у қалам орқали шунга интилади. Айни пайтда унга жуда катта масъулият ҳам юкланади. Сўз масъулияти.

Балки, шунинг учун ҳам журналистлик кўпчилик ҳавас қиладиган касбдир. Мени ҳам бу соҳага етаклаган ўша қизиқиш. Ҳозирда газетада ишлаш жараёнида ҳарбий-ватанпарварлик, ижтимоий, ҳуқуқий мавзуларда қалам тебратиб келмоқдаман. Бугун мамлакатимизда жуда катта ўзгаришлар, янгиланишлар юз бермоқда. Мен ҳам газета мухбири сифатида соҳалардаги ислоҳотларни баҳоли қудрат ўқувчиларга етказаётган ва бу орқали газетхонга нимадир улашаётган бўлсам, демак, қайсидир маънода вазифамни бажараяпман...

Кундалик ҳаётни халққа етказиш ҳамда халқ дардига малҳам бўлиш, уларнинг поймол этилган ҳақ ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, айниқса қишлоқ меҳнаткашларининг муаммоларини жамоатчилик эътиборига ҳавола этиш — муқаддас бурчимиздир. "Қишлоқ ҳаёти" жамоаси ижодкорларининг эзгу ниятлари шундай улуғ. Мен ҳам шу жамоада ижодий имкониятларимни кўрсата олаётганимдан бахтиёрман.

Дилшод УЛУҒМУРОДОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" газетаси ижтимоий ҳаёт ва ҳуқуқ ижодий гуруҳи мухбири.

Тўрт сатр

ВАТАН

Абдулла ТУРДИЕВ

ВАТАН, кўз очасан ҳар тонг
қарогда,
Ҳар кеч юрагимга ботасан, ВАТАН.
Ўлсам — ўйиб ёзар ИСМИМ
тупроққа,
Теппамда тош бўлиб қотасан,
ВАТАН!

Тириклик тахти хоҳ, хоҳ фано
бошда —
Бир суюк ОНАсан, ОТАсан, ВАТАН!
Қисмати — бир ҳовуч тупроқ
болангни —
Ва мангу қучоқлаб ётасан,
ВАТАН!

ҲАҚИҚАТ

Тасаввурда неки истаган
Манзарани чизган бўлади.
Лекин баъзи нодонлар ўйлар:
«Ҳақиқатни бузса бўлади...»

Ҳатто унинг юзига қора —
Чизиқ тортиб бўлмас ҳеч қачон.
Ҳақиқат йўқ деганларга шу:
— Ҳақиқат бор, ҳақиқат — омон!!!

«БУХОРОЁҒ»
очиқ акциядорлик
жамияти
мамлакатимиз
матбуоти
ходимларини
касб байрамлари
билан самимий
қутлайди.
Мустақил
Ўзбекистонимиз
шон-шуҳратини
оламга таратишда
қаламларингиз
ўткир бўлсин!

«АФСАР»
масъулияти чекланган жамият
шаклидаги Ўзбек – Россия қўшма корхонаси

барча матбуот ходимларини
қутлуғ айём
билан қутлайди.
Шоду-хуррамлик,
бахтиёрлик
доимо йўлдошингиз бўлсин,
мухтарам
журналистлар!

Қизил тепа шаҳридаги
«Senator plyus»
масъулияти чекланган жамияти

барча ижодкорларни,
матбуот фидойиларини
матбуот ходимлари куни
билан муборакбод этади.

«Наманган
экстракт — ёғ»
очиқ акциядорлик
жамияти

журналистларни байрамлари
муносабати билан табриклайди.
Оилаларига кут-барака,
ижодларига равнақ тилайди.
Қалб кўрингиз, кўз нурингиз
билан топаётган қадрингиз
баланд бўлсин.

ИЛМ ДАРАХТИ

Ҳикмат сарчашмаси

Бизга қадар етиб келган бобокалонларимиз битикларида келтирилган ривоятларга қараганда бир донишманд мўйсафид дўстлар мажлиси чоғида инсон ҳаёти, узоқ умр кўриш борасида сўзлаб, ажойиботлар ва ғаройиботлар диёри бўлмиш Ҳиндистонда бир дарахт бордир, унинг мевасини тотиган киши ҳеч қачон қаримагай, абадий ҳаёт қолур, дебди.

Бу гап мамлакат подшоҳи қулоғига бориб етибди. Зеро унинг ёши анча жойга бориб қолган, қарилик, боз устига хасталик бутун вужудини қарахт айлар эди. Шунда подишоҳ ўзининг энг содиқ вазирларидан бирини ҳузурига чорлаб, тезда Ҳиндистон элига бориб ана шу дарахт мевасидан олиб келишини амри фармон айлабди.

Суратда: Мақсуд ҚОРИЕВ дала ҳовлисида

Шунда вазир подишоҳнинг кўнглидан ўтолмай, анча қийинчиликлар, хорузорликлар тортиб бир ой деганда Ҳиндистонга етиб борибди. Ўша дарахт мевасини қидириб кўп жойларга борибди, сўрамаган жойи, одамлари қолмабди. Аммо ҳеч қаердан ўша дарахтни ҳам, мевасини топа олмабди. Ҳатто одамлар унинг устидан кулиб мазах ҳам қилишибди.

Ноилож қолган ноумид вазир "энди нима бўлса бўлди" деб, йўл тайёргарлигини кўра бошлабди. Шунда бир карвонсаройга тушган экан, унинг аҳволидан хабардор бўлган саховатпарвар савдогар йигит вазирнинг ничун ҳолатини кўриб раҳми келиб маслаҳат берибди: "Сиз мана шу қишлоқда бир донишманд, кўп ўқиган шайх бор, ўша одамга учрашсангиз, балки сиз қидириб юрган ҳаёт дарахтини топиб берар", дебди.

Вазир хурсанд бўлиб кетибди. Ўша заҳотиёқ шайх ҳузурига бориб воқеани бошдан оёқ сўзлаб берибди.

Шунда шайх унга дебди:

— Эй мискин, олиҳиммат инсон, ул ҳаёт дарахтини қидириб кўп озор чекибдурсен, қидириб юрган ноёб дарахт ҳақиқатдан ҳам бордур, аммо у сен ўйлаётган ва одамлар танаввул айлайдиган дарахт меваси эмас.

Вазир ҳайрон бўлибди. Шунча азоб чекиб, йўл юриб, мусофирликда қийналиб юрганига ачинибди ҳам.

— Бўлмаса у қандай дарахт экан? — дебди.

— Сен излаётган дарахт илм-ҳикмат дарахтидир. У, маънавият ва маърифат оламида ўсади. Жуда ҳам баланд, шоҳлари ҳар тарафга ёйилиб кетган, мевалари жуда ҳам тотли, ҳаётбахшдир.Ўзи илоҳий муҳит. Уқёнусдан сув ичар, шу боис унинг меваларини тотиган инсон чиндан ҳам абадий ҳаёт топгай. Энди ўзингни қийнаб, мусофир юртларда ғам-андуҳ чекиб, қийналиб юрмай, ўз юртингга кетавер. Қидириб юрган нарсанг она Ватанингда ҳам бордир, — дебди.

Ҳа, дунёда абадий, барҳаёт қоладурган нарса у алломаларнинг сўзию, донишманд алломалар қолдирган китоб ва битикларидир.

Мақсуд ҚОРИЕВ.

Она тилимиз бир ярим минг йилдан бери жилваланиб ўз маромида равнақ топмоқда, канотларини ёзиб, барча қардошларимиз билан биргаликда ундан баҳрамандмиз.

Сеники, меники демасдан биргаликда истифода этдик.

Қадимги она тилимиз ҳамма қардошларимиз учун умум тарзда истифода қилинди. Туркбобонинг фарзандлари чоракам минг йилдан сўнг ўз хонадонларига ажралиб, мустақил холда адабий тилларда сўзлаша бошладилар. Тил заминида лаҳжа, шеваларига ажралиб ўз она тилларини бунёд этдилар. Ўзбек элати ҳам қариндошлар каби қадимги она тилимизнинг анъанаси асосида минг йиллардан бери ўзининг адабий тилини яратди. Бизнинг адабий тилимиз минг йиллар оша қадимий туркий тилнинг давоми тарзида "Буғрахонлар тили", "Хоқония тили", "Қашқар тили", "Чиғатой тили", "Эски ўзбек тили", ниҳоят ҳозирги ўзбек тили номи билан юритилди.

Марказий Осиёда араб халифалиги ҳукмронлигидан сўнг Буғрахонлар ёки Қорахонийлар даврида иш юритиш, илмий, бадиий асарлар яратиш такомиллашди; анъанавий тарзда туркий тилда асарлар ёзила бошланди. Шунга кўра, Буғрахонлар тили, Хоқония тили номи юзага келди.

Шунингдек, Қорахонийлар Қашқар шаҳрини пойтахтга айлантиргандан сўнг, ўша даврдаги адабий туркий тил қашқар тили номи билан ҳам юритилди. Шунга кўра "Қашқар тили" деган атама пайдо бўлди.

Марказий Осиё Чингизхон босқинидан сўнг Марказий Осиёда Чиғатой улуси, Дашти Қипчоқда Жўжи улуси, Эронда Хулагу улуси, Хитойда Ўгадай улуси пайдо бўлди. Марказий Осиёда туркий қавмлар сунъий тарзда «Чиғатой» номи билан аталди, ҳамда «Чиғатой адабиёти» деган сохта атама юзага келди. Туркий тил атамаси билан бир қаторда «Чиғатой тили» термини ҳам қўллана бошланди. Бу термин туркий тил ибораси билан бир қаторда ёнма-ён XIX асрнинг охирига қадар истеъмолда бўлди. XIX асрнинг яримида Шайхи Сулаймон Бухорий томонидан "Луғати Чиғатой ва Усмоний" номли асар ёзилди.

Қорахонийлар давридаги адабий тил қарлуқ, чигил, ўғуз, қипчоқ қабила асосида шаклланган тиллар учун асос бўлди.

XIII - XIV асрлардан бошлаб «Чиғатой тили» номи пайдо бўлган даврдан кейин қайта ташкил топган ўзбек, янги уйғур, салжуқ ёки усмонли туркlар, қозоқ, озарбойжон, қирғиз, татар каби туркий қавмлар тили учун анъанавий

ТАЛАФФУЗИНГИЗ ЧАТОҚ–КУ?

қорахонийлар давридаги адабий тил асос бўлди.

Ниҳоят, «Чиғатой тили» асосида анъанавий янги туркий тиллар юзага келди. Ўзбек, турк, қозоқ, қирғиз, озарбойжон, татар, уйғур ва бошқа мустақил туркий тиллар шаклланди. Совет Россияси даврида анъанавий туркий адабий тил термини ўрнида эски ўзбек адабий тил атамаси қўлланди.

XX асрнинг қирқинчи йилларида адабий тилимизнинг талаффуз меъёри, мумтоз адабий тилимиз, ўзбек шевалари ҳамда қардош туркий тилларнинг муносабати асосида шаклланиши лозим эди. Ғайри расмий мақсадларни кўзда тутиб, тилимизни анъанавий хусусияти издан чиқарилди.

XX асрнинг қирқинчи йиллардан сўнг тилимизнинг анъанавий талаффуз меъёри, уни жилвалаштирган маълум даражада издан чиқди. Шу билан бирга ҳозирги ўзбек адабий тилида услубнинг меъёри лексик қатламнинг маълум даражада кенгайганлигини унутмоқчи эмасмиз.

Мумтоз адабий тилимизнинг барча даврларида яратилган ёзма обидаларимиз, айниқса, Алишер Навоий бобомизнинг асарларини истифода этганимизда маълум даражада талаффуз меъёрларини бузмоқдамиз.

Биз мумтоз адабий тилимизда яратилган ёзма манбаларнинг меросхўримиз, мумтоз адабиётимизга оид ёзма обидаларни нашр қилишда, уларни жамоатчилик олдида намойиш қилишда ҳам талаффуз меъёри чалкаш ҳолда ёритилмоқда. Радио эшиттиришларида, телевидениеда санъаткорлар тилида мумтоз адабий тилимиз нотўғри талаффуз қилинмоқда.

Умумхалқ учун бериладиган эшиттириш жойларида талаффуз меъёрларини тартибга солувчи махсус гуруҳлар томонидан кузатиш ишлари олиб борилса мақсадга мувофиқ бўлур. Талаффузда бузилишларга йўл қўйилмаслик учун боғчаларда, мактабларда, ўрта-махсус ва олий ўқув юртларида махсус мумтоз тилимизнинг талаффуз меъёрларини ўргатишимиз зарур. Шунингдек, олий ўқув юртларининг филология факультетларида ҳам мумтоз адабий тилимиз талаффуз меъёрларини ўргатувчи гуруҳлар ташкил этишимиз керак.

Келажакда мумтоз адабий тилимизда қўлланган сўзлар учун орфоэпик ёки талаффуз ифодаловчи луғатлар тузишимиз лозим.

Тил маданияти

Мумтоз адабий тилимизда қўлланган ҳар бир сўзимизнинг талаффуз меъёри асосий сўз шаклидир.

Ёзув ҳамда амалда қўлланган форма эса шартли ҳисобланади. Шуни ҳам таъкидлаш лозимки, мумтоз адабий тилимиз даврида қўлланган араб алифбоси бизнинг ўша даврдаги талаффуз меъёримизга мос келмаган. Мумтоз адабий тилимиз даврида яшаган отабоболаримиз ўз замонасидаги сўзларнинг талаффуз меъёрларини хотираларида асраганлар. Алифболар алмашиши туфайли, янги алифболарда унли, ундош товушларни ифодаловчи ҳарфлар қисқартирилиши натижасида сўзларнинг талаффуз меъёрларини унутдилар. Шундай бўлса ҳам, ҳозирги кунда сингармонизмли ўзбек тили шеваларида мумтоз тилимизда қўлланган туркий сўзларга хос талаффуз нормалари сақланиб келмоқда. Минг йиллар давомида мумтоз адабий тилимизда яратилган ёзма обидаларни ҳозирги ўзбек тилида нашр қилиш ишлари ҳам техник жиҳатидан талабга жавоб бермайди.

Биз албатта келажакда мумтоз тилимизда яратилган ёзма обидаларнинг нашр ишларида мумтоз адабий тилимизга риоя қилишимиз лозим.

Ҳозирги қардош туркий халқлар мумтоз адабий тилимизни ўзларининг мумтоз адабий тили тарзида қарайдилар.

Масалан: араблар, хитой, инглиз ва бошқа халқлар каби адабий тилимизнинг талаффузига эътибор беришимиз керак. Биз ҳам эски ўзбек адабий тилига нисбатан аниқ муносабатимизни белгилашимиз зарур. Бу масалани ечиш янги алифбомизга ҳам боғлиқ эканлигини унутмасак бўлгани.

Қозоқбой МАҲМУДОВ,
профессор

Турфа олам

ЧАЁНЛАР ҚИРОЛИ

Калифорниялик Майкл Эндрюс худонинг берган кунида кам деганда бир жуфтгина тирик чаённи жиғилдонига ўрмаса кўнгли жойига тушмайди. Унинг оғзига тушган бечора бўғим оёқлилар ўзларининг иштаҳаси карнай кушандаларини жон-жаҳди билан чақишар, бироқ Майкл бунга зиғирча ҳам эътибор қилмасди. Гап шундаки, уни қачонлардир болалигида чаён чақиб олган бўлиб, ўшандан буён у шу хилдаги хавфли ҳашаротларнинг захридан қўрқмайди. Тўғри, унинг бу хусусияти тасодифан аён бўлиб қолди. Майкл 30 ёшга тўлган куни оғайниси билан тирик чаённи еб қўйишга баҳс бойлади. Гарчанд «оти йўқ» ҳашорот боплаб чаққан бўлса-да, Майкл баҳсда ютиб чиқди. Ҳатто шифокорга ҳам мурожаат қилишга ҳожат қолмади. Устига устак, чаёндан газак қилиб олгач, унинг қуввати ҳам анча ошганлигини сезиб қолди. Шу-шу бўлди-ю, Майкл ҳар куни эрталаб нонуштага боғдан ўйноқлаб юрган бир неча чаённи тутиб, пақкос туширадиган бўлди. Эндрюснинг айтишига қараганда, чаёнлар анча тўйимли бўлиб, мазасига кўра яхши қовурилган товуқ гўштини эслаткан. Эркаклар учун эса қанчалик фойдали эканлигини гапирмаса ҳам бўлади. Бироқ шунга қарамасдан, бунақа виаградан фойдаланишга Майклнинг дўстларидан ҳеч бирининг юраги бетламай турибди.

МАЛИКА ХАЙЯ БИР ЙЎЛА ЎН ОЛТИ НАФАР ФАРЗАНДГА ЭГА БЎЛДИ

Иордания маликаси — 29 ёшли Хайя ёшлигиданоқ от спортига муккасидан кетганлиги туфайли ёки бошқа сабабданми, эҳтиёткор шарқ йигитлари орасидан ҳадеганда унга талабгор топилавермади. Натижада гўзал чавандознинг ёши бироз ўтинқираб қолди. Ва, ниҳоят, эндиликда турмушга чиққан Хайя ўзини бошқа вазифага бахшида этмоқчи, яъни Дубай шаҳзодасининг меросхўрлари сонини янада кўпайтирмоқчи эмиш. Тўғри, 55 ёшли Муҳаммад аллақачон ўн олтита фарзандга ота бўлиб улгурган. Бироқ, эр-хотиннинг айтишига қараганда, рисоладагидек араб оиласи бунинг устига қирол оиласи учун — ўн олти фарзанд ҳеч гап эмас. Бир вақтларда Муҳаммад жаҳондаги энг ёш мудофаа вазири сифатида ном қозонган эди. Эндиликда эса у энг серфарзанд шаҳзода сифатида донг таратса ажаб эмас.

ХУМОРИ ҚИММАТГА ТУШДИ

Буюк Британия суди португалиялик ашаддий кашандани 10 кунлик қамоқ жазосига ҳукм қилди. 25 ёшли Хосе да Сильванинг бор-йўқ айби тамаки хумор қилиб, ўз шахсий буюмлари солинган сумкасини атиги бир неча дақиқага Бирмингем аэропорти (тайёрагоҳи)нинг кутиш залида қолдириб кетганлиги эди, холос. Эгасиз сумкани кўргач, аэропорт маъмурияти аэропорт ходимлари ва мингга яқин йўловчиларни эвакуация қилди, 15 та рейс кечиктирилди, яна бир неча самолёт бошқа аэропортларга йўлланди. Хосе да Сильванинг ўзи эса ишнинг бунчалик чаппасига айланиб кетиши етти ухлаб тушига ҳам кирмаганлигини ва ўзининг айбсизлигини такрорлашни қўймас эди.

Хориж матбуотидан
Насиба УСМОНОВА таржимаси.

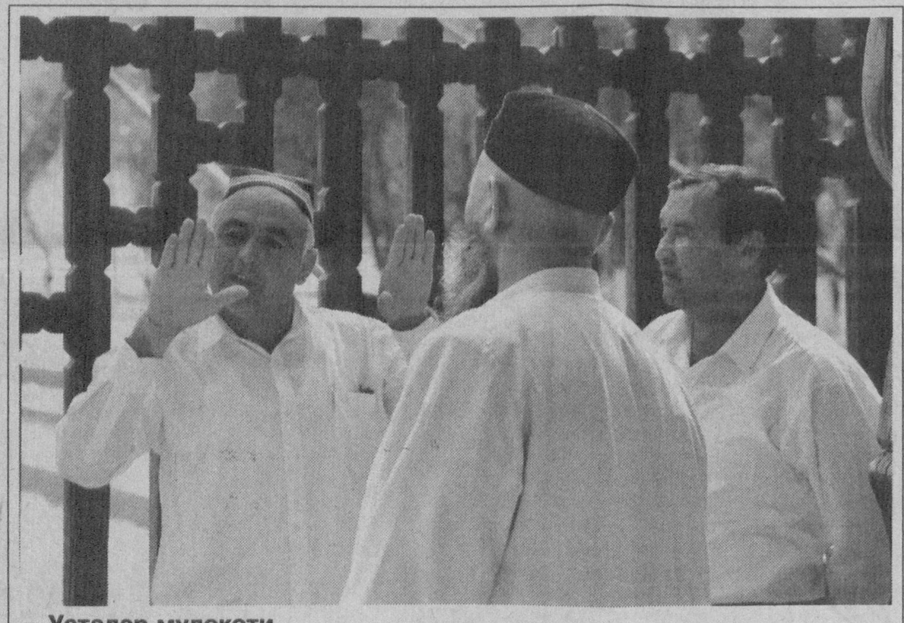

Усталар мулоқоти.

Шавкат БОЛТАЕВ олган сурат

ТОЛАФУРУШЛАР

Мана, бугун юртимизнинг барча жойларида ғўзанинг агротехникасига алоҳида эътибор қаратилаяпти. Албатта, эртага ҳосил ҳам шунга яраша бўлади. Демак, иқтисодиётимизнинг негизини оқ олтин ташкил этишини ҳисобга оладиган бўлсак, жойлардаги маҳаллий раҳбар ва масъул кишилардан пахтачиликка бўлган муносабатни янада яхшилаш талаб этилади. Афсуски, бу борада айрим раҳбарлар ўзининг жавобгарлигида бўлган маҳсулотларни ноқонуний ўзлаштириш йўли билан нопок ишга қўл уриб, давлат мулкини талон-торож қилаяпти. Зарбдор туманидаги Пахта тозалаш ОАЖда ҳам ана шундай салбий ҳолатлар рўй бераётганлигини аниқланди. Корхона товаршуноси Х. Бўронов ўзининг жавобгарлигидаги биринчи навли 27980 килограмм. 912707 сўм қийматдаги чигит маҳсулотларини чиқим қилиш тўғрисида қалбаки ҳужжатлар расмийлаштиради. Сохта ҳужжатлар тайёр бўлгач, ғараз ниятларда қинғир ишини амалга оширишга киришади. Шундай қилиб у ҳеч қанақа махсус рухсатномасиз, бухгалтерия рўйхатидан ўтказмасдан ўзининг таниши фуқаро И. Эргашев ва К. Ропиевлар бошқарувидаги «КамАЗ» русумли 13 АЕ 477 ва 13 Е 79-57 давлат белгили автомашиналарда кўп миқдордаги чигит маҳсулотларини корхонадан ғайриқонуний равишда олиб чиқиб кетади. Қинғир иш келтирар ташвиш. Мазкур ҳолат юзасидан Х. Бўронов ва бошқаларга нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

Жиззах туманидаги Учтепа пахта тозалаш корхонаси ҳам қинғирликларга йўл қўйилган. Аслида ушбу ҳиссадорлик жамияти, вилоят пахта саноат ҳудудий акциядорлик бирлашмасининг 2004 йил 25 мартдаги 12/3-43-сонли «Приказ наряд»ига асосан «Пахтакор тола базаси» орқали «Истиқлол сари» корхонасига 100 тонна 5-навли пахта толаси ўтказиб бериши лозим эди. Аммо аксинча, мазкур корхонанинг мансабдор шахслари «Истиқлол сари» корхонаси раҳбари М. Сиддиқов билан ўзаро жиноий тил бириктиришади. Боз устига мансаб ваколатларини суиистеъмол қилиб, расмий ҳужжатларга сохта маълумотлар киритиб бешинчи навли пахта толаси бериш ўрнига 20460 килограмм. 10720391 сўмлик 2, 3, 4-навли пахта толасини «Пахтакор тола базаси» орқали чиқармасдан тўғридан-тўғри

Пахтакор ризқига ҳиёнат

«Истиқлол сари» корхонасига чиқариб беришади. Ушбу толалар экспертизадан ўтказилганда хомашёнинг асосий қисми учинчи навли яхши толалар эканлиги аниқланди. Уч-тепа пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти ходимлари қасддан 18 миллион 593 минг 605 сўмлик толани 10 миллион 720 минг 391 сўмга ҳисоблаб камомадга йўл қўйган. Натижада давлатга 7 миллион 73 минг 215 сўм моддий зарар келтирган.

Ушбу ҳолат бўйича иккала корхонанинг мансабдор шахсларига нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

Дарвоқе, айрим жойларда давлат мулкининг мансабдор шахслар томонидан талон-торож қилиниши ҳали-ҳануз давом этмоқда. Белгиланган қонун-қоидаларни четлаб, ўз манфаатини умумманфаатидан устун қўяётган айрим мутасаддилар иқтисодий ислоҳотларга тўсиқ бўлиш билан бирга давлат мулкига катта зарар келтирмоқда. Шундай экан, ҳар бир раҳбар, ўз манфаатидан юрт манфаатини устун қўйса ва энг асосийси ўз фаолиятини қонунлар асосида ташкил эта олса юзи шувут бўлмайди.

Сарвар ТОШЕВ,
Жиззах вилояти прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси бошлиғи, адлия кичик маслаҳатчиси

Спорт оламида

ЕВРО – 2004: КУЧЛИЛАР САРАЛАНМОҚДА

Куни кеча Португалия яшил майдонларида ўтаётган футбол бўйича Европа — 2004 баҳсларининг гуруҳ ўйинларига якун ясалди. Мусобақа сенсацион натижалари билан ҳам ҳамманинг нигоҳини ўзига қаратмоқда. Турнир билан Германия, Италия, Испаниядек гранд жамоаларининг хайрлашувини ҳеч ким кутмаганди. Бу дегани Европада ҳам жамоаларнинг ўйини тенглашиб, ўртамиёна жамоа номини олган термалар ўз ўйини билан барчани лол қолдирмоқда.

Мусобақанинг кашфиётлари эса Руни, Снайдер, Карагунис, Роббен ва Иброхимович деб қаралмоқда. Қуйида сиз турнир жадвали билан танишишингиз мумкин.

«А» гуруҳи

	Ў	Ю	Д	М	Т–Н	О
ПОРТУГАЛИЯ	3	2	0	1	4-2	6
ГРЕЦИЯ	3	1	1	1	4-4	4
Испания	3	1	1	1	2-2	4
Россия	3	1	0	2	2-4	3

«В» гуруҳи

	Ў	Ю	Д	М	Т–Н	О
ФРАНЦИЯ	3	2	1	0	7-4	7
АНГЛИЯ	3	2	0	1	8-4	6
Хорватия	3	0	2	1	4-6	2
Швейцария	3	0	1	2	1-6	1

«С» гуруҳи

	Ў	Ю	Д	М	Т–Н	О
ШВЕЦИЯ	3	1	2	0	8-3	5
ДАНИЯ	3	1	2	0	4-2	5
Италия	3	1	2	0	3-2	5
Болгария	3	0	0	3	1-9	0

«Д» гуруҳи

	Ў	Ю	Д	М	Т–Н	О
ЧЕХИЯ	3	3	0	0	7-4	9
ГОЛЛАНДИЯ	3	1	1	1	6-4	4
Германия	3	0	2	1	2-3	2
Латвия	3	0	1	2	1-5	1

Тўпурарлар: 4 та — Руни; 3 та — Зидан;
Чорак финалда учрашадиган жамоалар:
1. Португалия — Англия
2. Франция — Греция
3. Швеция — Голландия
4. Чехия — Дания

1/4 финалнинг марказий учрашуви сўзсиз Португалия — Англия ўртасидадир. Фаворитлардан бири мусобақадан чиқиб кетади. Яна бир учрашув қизиқарли ўтиши кутилмоқда. Бу Швеция — Голландия ўйини.

РУСЛАННИНГ НАВБАТДАГИ ҒАЛАБАСИ

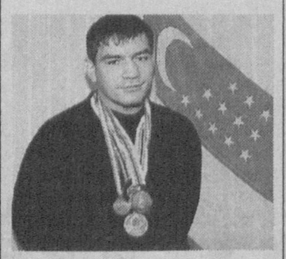

Профессионал бокс рингларида ўта оғир вазн тоифасида муваффақиятли жанглар олиб бораётган ҳамюртимиз Руслан Чагаев навбатдаги учрашувида ҳам ғалаба қозонди. 22 июнь куни Тельфс(Австрия)да боксчимиз америкалик Седрик Филдсга қарши рингга кўтарилди.

Ёдингизда бўлса, Руслан ушбу боксчи билан шу йилнинг 17 февралида Любек(Германия)да жанг ўтказиб ғалаба қозонганди. Реванш учрашуви сифатида эътироф этилган Австриядаги баҳсда ўзбек боксчиси ҳеч қандай эътирозга ўрин қолдирмади. Кўп раундли мазкур жангнинг иккинчи раундидаёқ Руслан Чагаев рақибини нокаутга учратиб, соф ғалабага эришди ва рейтинг очколарини кўпайтириб олди. Бу Русланнинг профессионал рингдаги ўн учинчи ютуғидир.

ЧИПТАЛАР НАРХИ ҚАНЧА?

Португалия яшил майдонларида қизғин паллага кирган Европа чемпионатининг чорак финал учрашувлари, ярим финал ҳамда финал ўйинларига чипта нархлари кутилганидан икки-уч баробар ошиб кетди. Мусобақа ташкилотчилари чорак финал учрашувларига ҳар бир чиптани ўртача 300-350 евро миқдорида баҳолашганди. Бироқ ўйинлар давомида чипталарнинг ҳар бири 600-650 евро миқдорида сотилмоқда.

Чипталарнинг ярим финал ўйинларида 800 евродан сотилиши кутилмоқда. Бу оддий мухлисларни ташвишлантиряпти.Чунки томошабинлар финал учрашуви чипталари учун 1000 евродан сарфлашларига тўғри келиши ҳеч гап эмас.

ИСБОТИНИ ТОПМАДИ

Euro-2004 баҳсларининг чорак финал баҳсига йўлланма ололмаган Италия футбол федерацияси (ISF) президенти Франко Коррадо ҳамда мамлакат миллий терма жамоаси дарвозабони Жанлуижи Буффонлар чемпионат дисциплинаси бузилганлиги тўғрисида УЕФАга шикоят қилди. Унда ёзилишича, Скандинавия мамлакатлари — Дания ва Швеция терма жамоалари гуруҳ учрашувида ўзаро келишиб, керакли натижани қайд этганликларини билдиришган.

УЕФА ушбу шикоят юзасидан тегишлича текшириш ишларини олиб борди. Якунда қитъа футбол уюшмаси бу учрашувда ҳеч қандай дисциплина бузилмаган деб, топди.

МАҒЛУБИЯТ УЧУН ТЎРТ МИЛЛИОН ЕВРО

РИА «Новости»нинг хабар қилишича, Германия футбол уюшмаси Европа чемпионати «Д» гуруҳидаги сўнгги учрашувда немислар устидан қозонилган ғалаба учун Чехия терма жамоасини Голландия футболи мутасаддиларидан 4 миллион евро олганликда айбламоқда.

— Бу жиноят эмас, — дея фикр билдирди Голландия савдо палатаси бош котиби Миссия ден Хаан. — Чехлар ғалаба учун жуда кўп тер тўкишди. Немисларнинг ортда қолишида на Голландия, на Чехия терма жамоасининг айби бор. Чорак финалга чиқа олмаганликлари учун немислар ўзларидан хафа бўлишсин. Агар биз пул берадиган бўлсак ҳам чехларга чиройли ўйини ва ғалабаси учун мукофот тариқасида берган бўлардик.

Суннатилла ИСЛОМОВ, Шаҳобиддин РАСУЛОВ, Собир БОБОМУРОДОВлар тайёрлашди.

Milliy tiklanish
Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ

Нашр муҳаррири: Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ

Газета 014-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г — 731. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда .

Газета IBM компютерида терилди ва саҳифаланди.
Саҳифаловчи: Раъно ИСМАИЛОВА
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158
Адади: 1669 нусха

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32 уй

Телефонлар: қабулхона — 133-67-51, бўлимлар —136-58-80, 136-58-73

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди 20.00

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

РУСТАМИ ДОСТОН ЎЗБЕКИСТОН!

Milliy tiklanish

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Har oyda ikki marta chop etiladi

O'zbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

2004 yil, 16 iyul, juma

11 (292) son

МАМЛАКАТ САЙЛОВЛАР АРАФАСИДА

Ўтган жума куни Тошкент шаҳрида ЎзМТДП Марказий кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлди. Йиғилишни Миллий тикланиш демократик партияси раиси Иброҳим Ғафуров олиб борди. Партиянинг Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар кенгашларининг раҳбарларининг сайловларга тайёргарлик бўйича ҳисоботлари эшитилди ва муҳокама қилинди. Тошкент вилояти партия кенгашида олиб борилаётган иш тажрибасидан бошқа вилоятларда ҳам фойдаланиш тавсия этилди. ЎзМТДП нинг сайловолди дастури лойиҳаси кўриб чиқилди. Лойиҳа ҳақида ЎзМТДП котиби Ҳуршид Дўстмуҳамедов кенгашга ахборот берди. Кенгаш партиянинг сайловолди дастури лойиҳасини вилоятлар партия ташкилотларида кўриб чиқиб таклиф ва мулоҳазаларни билдиришни тавсия этди.

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИДА

Марказий кенгаш жойларда аҳоли ўртасида партиявий, сиёсий, оммавий ишларни янада жонлантиришни ва кўламини кенгайтириш, таъсирчанлигини оширишни тавсия қилди. Шу билан бирга "Миллий тикланиш" партияси аъзолари сафини давримизнинг илғор, пешқадам кишилари ҳисобига тўлдириш ва мустаҳкамлашни, партия ғоялари тарафдорлари ва хайрихоҳлари билан алоҳида эътибор бериб ишлашни партия ташкилотларига топширди. Партиянинг 2004 йил иккинчи ярмига мўлжалланган иш режаларини тўлдириш ва бойитишга қарор қилинди.

Марказий кенгаш аъзолари ва партия фаолларидан ташкил топган ишчи-ижодий гуруҳлар тузилиб, уларнинг Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятлар ва туманларда истиқлолнинг 13 йиллигига бағишланган аҳолининг барча қатламлари билан учрашувлари, мулоқотлар, давра суҳбатлари ўтказиши режалаштирилди.

Сайловга тайёргарлик жараёнларида партиянинг фаолият юритиши учун зарур маблағлар йиғишга барча партия аъзолари ва хайрихоҳларни сафарбар қилишга келишиб олинди. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳар ва туманларда август-сентябр ойлари ичида конференциялар ўтказиш ва долзарб масалаларни муҳокама этишга қарор қилинди.

Марказий кенгашда шу йилнинг октябр ойи сўнгги ҳафтасида ЎзМТДП қурултойини чақириш ҳақида қарорга келинди.

ЎзМТДП МАТБУОТ МАРКАЗИ

РУСТАМ ҚОСИМЖОНОВ
АМИР ТЕМУР ОРДЕНИ СОҲИБИ

Дунёнинг 56 та мамлакатидан 128 нафар кучли гроссмейстерлар қатнашган баҳснинг финишида ҳамюртимиз Рустам Қосимжонов шоҳсупанинг энг юқорисидан жой олди.

Юртимиз шоҳмот ва унинг буюк даҳолари ватани эканлигини бутун дунё яхши билади. Улуғ соҳибқирон Амир Темур ҳақидаги қадимги битикларда ҳам "Шоҳмот ўйини давлатни идора этишда "беқиёс подшоҳ" дея таъриф берилганлиги фикримизнинг далилидир. Шундай экан, бу тупроқда янги-янги истеъдодли инсонлар туғилиб, камолга етаётганлигидан ҳайратланиш эмас, балки ғурурланишимиз керак. Бундан ўн йиллар олдин тошкентлик шоҳмотчи Р. Қосимжоновнинг номи республикамиз оммавий ахборот воситаларининг саҳифаларида тез-тез тилга олина бошланди. У 1979 йил 5 декабр куни Тошкентнинг Шайхонтоҳур туманидаги "Ўқчи" маҳалласида туғилган. Беш ёшида шоҳмот ўйинини акасидан ўрганган. Шуниси қизиққи, бу ўйинга бўлган меҳри қун сайин ортиб борди. Акаси уйда йўқ бўлса, кичик Рустам онасининг ёнига бориб, шоҳмот доналарини суришни илтимос қилаверарди. Шоҳмот устаси — Рустамнинг болалигини унинг онаси Меҳринисо ая шундай хотирлайди: "Уйда акаси бўлмаган дамлар, Рустам шоҳмот тахтасини орқамдан олиб юрарди. Қаерда бўлмайин, ҳатто овқат қилаётган маҳалим ҳам тинч қўймасди. Худога шукр, буларнинг бари бесамар кетмади».

Рустам ўн бир ёшидаёқ ўз тенгқурлари билан ўтган Ўзбекистон биринчилигида ғолиблик нашида да олтин медални қўлга киритган.

Ёш шоҳмотчининг эришаётган ютуқларини кўриб, Президентимиз Ислом Каримов унга компьютер ва 300 мингдан ортиқ сара ўйинлар матни ёзилган диск совға қилган эдилар.

Шундан сўнг Рустам Қосимжонов ўз ўйинини кучайтириб, 1997 йилнинг август ойида халқаро тоифадаги гроссмейстер унвонини олишга сазовор бўлди. Ўша йилнинг куз ойларида Рустам Қосимжонов Президентга хат йўллади. Хатда унинг барча ҳаракатлари мустақиллигимизнинг шарофатига боғлиқ эканлиги ёзилган.

Хатдаги "Сизнинг спортга, шоҳмот ва шоҳмотчиларга кўрсатаётган ғамхўрлигингизга жавобан бундан сўнг бутун ғайратимни катталар ўртасида жаҳон чемпиони бўлиш учун курашга қаратмоқчиман" деган жумлалари унинг бугунги ютуқларига ҳамоҳанг.

Энди бевосита турнирга тўхталадиган бўлсак, унда Рустам биринкетин ўзидан кучли спортчиларни мағлубиятга учратди. Нимчорак баҳсида Европа чемпиони, жаҳон вицечемпиони украиналик Василий Иванчук юртдошимизга муносиб рақиб бўлди. Лекин маҳоратли Рустам Қосимжонов уни енгди. Ярим финалда эса, янада кучлироқ бўлган, чемпионатнинг биринчи рақамли шоҳмотчиси — болгариялик Веселин Топаловни таслим этганида, мутахассис ва мухлислар лол қолдилар.

Финал учрашувида Буюк британиялик Майкл Адамс навбатдаги "қурбон" бўлди. Қоидага кўра, ўтказилган олти партияли "шоҳмот жанги" дуранг, 3:3 билан якунланди. 25 дақиқадан иборат икки партияли тезкор шоҳмотда Рустам ажойиб ўйин намойиш этди. Ҳисоб 1,5 — 0,5. Рустам Қосимжонов — жаҳон чемпиони!

Хитойга жўнаб кетган мамлакатимиз футбол терма жамоасига ва Афинага борадиган олимпиячиларимизга ҳам Рустам Қосимжонов йўлини берсин. Спортимиз доимо чўққиларни забт этаверсин!

Суннатилла ИСЛОМОВ, "Миллий тикланиш" мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга!

Ассалому алайкум муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Шахмат бўйича Жаҳон чемпиони бўлишим муносабати билан менга йўллаган табригингизни катта ҳаяжон билан ўқиб чиқдим! Бундай юксак эътибор учун Сиздан жуда минатдорман. Қанчалик фахрланаётганимни сўз билан ифодалаш қийин. Сизга бир неча йил олдин, ўзингиз совға қилган компьютерда ёзган хатимда берган ваъдамни бажарганимдан беҳад хурсандман.

Мен бу ютуқни устозларимнинг меҳнати ва албатта Сизнинг бевосита эътибор ва ғамхўрлигингиз натижаси деб биламан. Ва бу менга доимо куч-қувват беради. Шунинг учун ҳам бугун мен эмас — Ўзбекистон чемпион бўлди, жаҳон шахмат тожига мен эмас — бутун ўзбек халқи сазовор бўлди деб ҳисоблашингизни сўрайман. Мен айнан Мустақиллик йилларида шахматчи бўлиб танилдим. Олдин ҳам айтганимдек, истиқлол бўлмаганида мен қаерда эдиму, бундай нуфузли мусобақалар қаерда эди. Мен ушбу ғалабамни энг улуғ байрамимиз. Ўзбекистон Мустақиллигининг 13 йиллигига бағишлайман.

Сизга сиҳат-саломатлик тилаб, чексиз миннатдорлик билан ўғлингиз Рустам ҚОСИМЖОНОВ.

Триполи,
Ливия 2004 йил 14 июль

ПАРЛАМЕНТ ИСЛОҲОТЛАРИ: ЭРКИНЛИК ПОЙДЕВОРИ

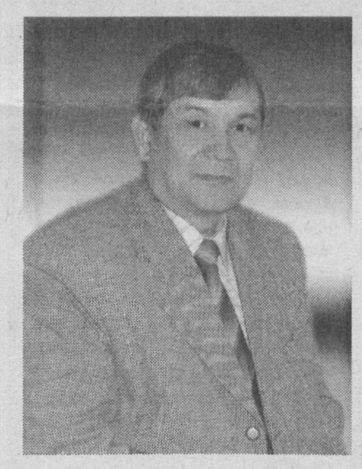

Мамлакатда икки палатали профессионал парламентни шакллантириш ислоҳотлари халқимизни фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий давлат қуришга доир стратегик мақсадларни амалга ошириш йўлидаги буюк яратувчилик сари интилишидир. Ўзбекистон Республикаси иккинчи чақириқ Олий Мажлисининг X сессияси (2002 йил, декабрь) «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Конунчилик палатаси тўғрисида» ва «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида»ги Конституциявий қонунларни қабул қилиб, мамлакатнинг янги, икки палатали парламентини шакллантиришнинг ва икки палатали парламент фаолиятининг асосий принциплари ва ҳуқуқий асосларини яратиб берди. Бунда Қонунчилик палатасининг кўппартиялилик асосида шакллантирилиши ҳақидаги қоида асосий принциплар қаторида мустаҳкамланди. Мамлакат парламенти тўғрисидаги қонунларда илк марта сиёсий партияларнинг парламентда фракцияларни тузиш ва уларни мувофиқлаштирадиган меъёр ва тамойиллар ифодаланди.

Сўз — партия етакчиларига

Ўзбекистонда фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий давлат қуришни таъминлашга қаратилган мазкур Конституциявий қонунлар келажакда ташкил этилиши кўзда тутилаётган икки палатали парламентнинг структураси, таркиби, ҳар бир палатанинг ўрни ва функциялари Қонунчилик палатаси ва Сенат депутатлари мақомлари, улар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг ҳуқуқий асослари, умуман, парламентнинг қонун чиқарувчи ҳокимият сифатида тутган ўрнининг конституциявий асослари мужассамлашди.

(Давоми 2-бетда)

УЧРАШУВЛАР, МУЛОҚОТЛАР

Тошкент шаҳар Акмал Икромов туман кенгаши йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ТошДЖТУ қошидаги академик лицей директори Жуманазар Ҳасанов туман кенгаши раиси этиб сайланди. Шунингдек, Юнусобод туманидаги Мирзо Улуғбек маҳалласида ЎзМТДП етакчилари билан учрашув бўлиб ўтди. Сайлов тўғрисидаги қонунлар ва сиёсий партияларнинг сайловда тутган ўрни мавзусида ўтказилган ушбу мулоқотда маҳалла оқсоқоллари, мактаблар раҳбарлари ва маҳалла аҳли қатнашди. Уни Тошкент шаҳар кенгаши раиси вазифасини бажарувчи Х.Мирзажонова олиб борди. Партия етакчилари И. Ғафуров, М. Қориева, Г. Боқиевалар йиғилганларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар. Чилонзор туманидаги Чилонзор маҳалласида ҳам шу мавзудаги мулоқот ўтказилди.

***

Жиззах вилояти кенгашида партия ташкилий тузилмаларини кенгайтиришга жиддий эътибор бериляпти. Шу бугунга қадар вилоятда қирққа яқин партия ячейкалари тузилганлиги партиямизнинг кенг оммага тарғиб қилиш, маҳаллалар, муассасаларда аҳоли билан ишлаш имкониятини яратмоқда.

***

Самарқанд вилоят кенгаши фаоллари Нарпай туманидаги "Қалдирғоч" қишлоғида бўлиб қишлоқ аёллари билан мулоқотда бўлдилар. Учрашувда жамият ҳаётида аёллар фаоллигини ошириш, партия ва аёллар мавзусида суҳбат бўлди.

***

Самарқанд шаҳрида партиямизнинг 5 минг нафар аъзоси иштирокида сайлов жараёнларига тайёргарлик мавзусида семинар-тренинг бўлиб ўтди. Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти Самарқанд филиали билан ҳамкорликда ўтказилган ушбу тадбирда «Маҳалла» жамғармаси, «Камолот» ижтимоий ёшлар ҳаракати ва бошқа нодавлат жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этишди.

***

ЎзМТДП Ургут туман кенгаши йиғилишида Самарқанд Давлат иқтисодиёт ва сервис институти магистри Малик Дониёров Ургут туман кенгаши раиси этиб сайланди.

***

Самарқанд вилоятида кейинги икки ҳафта ичида ЎзМТДПга икки минг нафар янги аъзо қабул қилинди.

Партия ахбороти

ЎзМТДП Фарғона вилоят кенгаши раиси Б. Мўминов вилоят педагог ходимларининг малакасини ошириш институтида институт тингловчилари билан учрашди. Учрашувда Шанхай ҳамкорлик ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган саммити ва унинг халқаро аҳамияти ҳақида сўз борди. Шунингдек, Б.Мўминов вилоят солиқ бошқармаси ходимлари билан навбатдаги мулоқотини ўтказди.

***

Андижондаги "Ҳамкорбанк" ходимлари билан Андижон вилояти кенгаши етакчилари ўқув семинар ўтказдилар. Семинар Президентимизнинг Олий Мажлиснинг 14 сессиясида қилган маърузасидан келиб чиқадиган вазифаларга бағишланди. Унда мазкур маърузанинг видеотасмаси иштирокчиларга намойиш қилинди.

***

"Андижоннома" газетасида ЎзМТДП Андижон шаҳар кенгаши раиси Алишер Жалиловнинг "Ошкоралик фақат ёрдам беради" сарлавҳали мақоласи эълон қилинди. Унда партиялар ва жамият ҳаётида ошкораликнинг аҳамияти ҳақида сўз боради.

Ўз мухбиримиз

СПИРТФУРУШЛАР
ва уларнинг милициядаги ҳамтовоғи

Бешариқ Тожикистон Республикаси билан чегарадош. Шу боисдан қўшни давлатдан қинғир йўллар билан ноқонуний товарлар олиб ўтиш ҳоллари содир этилаётгани сир эмас. Кейинги йилларда спирт маҳсулотларини тожикистонлик фуқаролар томонидан Фарғона вилояти ҳудудларига яширинча олиб ўтиб сотиш ҳақида турли хабарлар оғиздан-оғизга кўчиб юрарди. Негаки, вилоят ҳудудидаги хусусий савдо шохобчаларида ташқи кўриниши жиҳатидан заводда тайёрланганидан ҳеч қандай фарқ қилмайдиган "қўлбола" ароқ маҳсулотлари сотилаётгани хусусида фуқаролар тегишли назорат органларига мурожаатлар қилишган эди. Қўлбола ароқ тайёрлаш учун спирт, бутилка, ёрлиқ, қопқоқ, аксиз маркаси қаердан олинади? Албатта, жойи бор, буларнинг барчаси хуфёна "бозор"чаларда қўлдан-қўлга яширинча сотилади.

— Ичкиликбозлик одамзод истиқболининг энг ашаддий душманидир, — деб айтган эди швецариялик невропатолог олим Август Форель. Қўли қалтирайдиган, кўзи хиралашган, ёмон эшитадиган, нафаси сиқишдан ҳарсиллайдиган, ёнига борсанг қўланса ҳид анқиб турадиган, оғзининг иштонбоғи бўшалиб — бефаросат олди-қочди гаплардан ўзини тия олмайдиган, кийим боши ифлос, шайтоний қараш қиладиган нусхаларни кўз ўнгингизга келтирдингиз-а?

Ароқ ичишнинг ўзи заҳар ичишдай гап. Уй шароитида, гигиена қоидаларига амал қилмай "қўлбола" тарзда тайёрланган ароқ эса заҳри қотилдай. Мутахассисларнинг фикрича этил спирти таркибида кўриш қобилиятини пасайтирадиган, хотирани сусайтирадиган, жинсий қувватни заифлаштирадиган зарарли моддалар бўлади. Уларни фақат замонавий технологиялар асосида ишлайдиган корхона ва завод шароитида ажратиб олиш мумкин, холос.

Демак, инсон ҳаётига мазмун бағишлаб турувчи қобилиятлардан маҳрум бўлиб бораётган ичкиликбозлар тақдирига ачинмай илож йўқ. Қани эди улар гап уқса-ю, ёмон иллатдан қутила қолса... Деярли ҳар гўшада, ҳар маҳаллада ичкиликбоз кимсалар бор. Уларнинг аччиқ қисмати аён...

Бешариқдан Қўқонга қараб йўл олган "Дамас"нинг олд ўриндиғида милиция формасида Нодир Рўзиев ўтирибди. Давлат Йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимлари "милиция ходими бор жойда жиноят содир этилмайди" деган ишонч билан бу "Дамас"ни тўхтатиб текширишмайди. Жиноятчилар гуруҳи учун эса, айнан шу зарур. Милиция ходими Нодир Рўзиевнинг хизмати ҳам шу, оладиган фойдаси ҳам шунинг эвазига. Унинг кузатувидаги автомашинада кўп миқдорда спирт борлиги эса ҳеч кимнинг хаёлига келмайди. Қарға қарғани кўзини чўқимайди-ку! Бу нақл ҳамтовоқларга ишончли далда-дай гап.

"Абдужаббор, сенда кўп гап бор" деган ўзбекча иборани эшитгансиз. "Қаҳрамон"ларимиздан бири Бешариқ туманидаги Товул қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудидаги Янги ҳаёт қишлоғида яшайдиган Абдужаббор Толиповда ҳам кўп гап борлиги сири очилиб қолди. У Тожикистон Республикасининг Конибодом туманида истиқомат қилувчи танишларидан ноқонуний спирт маҳсулотларини олиб-сотиш билан шуғулланган. Ҳар бири 200 литр сиғимли пластмасса идишдаги этил спиртини конибодомлик Равшан исмли шахсдан 260 минг сўмданга олади. Устига йигирма минг сўм қўйиб, 280 минг сўмга Учкўприк тумани Қурбон қашқар қишлоғида яшовчи Манёз Мамадраимов ва Ҳикмат Содиқовларга сотишга келишади. Хуллас, Абдужаббор Толипов 2004 йилнинг 4 ва 8 май кунлари терговда шахси аниқланмаган "Равшан" исмли шахсдан 3 та пластмасса идишларда бўлган 600 литр этил спиртни конибодомлик Равшан исмли шахсдан 260 минг сўмданга олади. Устига йигирма минг сўм қўйиб, 280 минг сўмга Учкўприк тумани Қурбон қашқар қишлоғида яшовчи Манёз Мамадраимов ва Ҳикмат Содиқовларга сотишга келишади. Хуллас, Абдужаббор Толипов 2004 йилнинг 4 ва 8 май кунлари терговда шахси аниқланмаган "Равшан" исмли шахсдан 3 та пластмасса идишларда бўлган 600 литр этил спиртни 780 минг сўмга сотиб олиб, М. Мамадраимов, Ҳ. Содиқовларга 840 минг сўмга сотган. Қўқон ҳам катта шаҳар — спиртга харидор топилади. Шу тариқа спиртни Қўқонгача бехавотир етказишда улар милиция хизматидан фойдаланишди — Нодир Рўзиев билан жиноий тил бириктиришди.

2004 йил 10 май. Шайтон васвасасига учиб осон пул топиш илинжида Қўқонга келишган бу қора кунни милиция ходими-ю ва яна уч нафар ҳамтовоқ спиртфурушлар умрининг охиригача "лаънатлаб" ўтса керак. Шу куни шаҳарнинг Пўстиндўз кўчасида жойлашган фуқаро Маъруф Раҳматуллаевга тегишли гаражда пластмасса идишлардаги спирт туширилаётган вақтда уларнинг қўлига кишан солинди. Қўқон шаҳар миллий хавфсизлик хизмати ва Давлат Солиқ Инспекцияси тезкор ходимлари спиртфурушларнинг олди-сотди фаолиятига чек қўйдилар.

Қўлимизда Қўқон шаҳар прокурори ўринбосари, адлия кичик маслаҳатчиси Акбаржон Юсуповдан бир нусха олинган Ўзбекистон Республикаси номидан ўқилган ҳукм.

Қўқон шаҳар синов ва сертификатлаштириш марказининг хулосасига кўра, судланувчилардан далилий ашё сифатида олинган 600 литр этил спирти стандарт талабига жавоб бермайди. Судланувчилар А. Толипов, М. Мамадраимов, Ҳ. Содиқовлар ўзаро тил бириктириб, бир гуруҳ бўлиб, кўп миқдордаги этил спиртини қонунга хилоф равишда муомалага киритиб, Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 186- 1-моддасини 2-қисми "а", "б" бандларида кўрсатилган жиноятни содир этишган. Қўқон шаҳар ички ишлар бошқармаси қўриқлаш бўлимида милиция взводи милиционери бўлиб ишлаган Н. Рўзиев ҳам ҳокимият вакили бўлгани ҳолда ҳамтовоқларини қонун билан берилган ваколатлар доирасидан четга чиқиб, спирт маҳсулотини Қўқон шаҳрига олиб келинишида йўлда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари томонидан ушланиши мумкин бўлган тўсиқлардан ўз хизмат формасидан фойдаланган ҳолда кузатиб келган. Ўзи жиноятчиларга қарши курашиш ўрнига онгли равишда жиноят содир қилганларнинг юзи доимо шувут бўлган, бундан кейин ҳам шундай бўлаверади. Жиноят ишлари бўйича Қўқон шаҳар суди ўз ҳукмини чиқарди. Абдужаббор Толипов 6 йил, Манёз Мамадраимов 5 йил, Нодир Рўзиев 4 йилу 6 ойга озодликдан маҳрум этилди, улар жазо муддатини умумий тартибли колонияларда ўташга ҳукм қилинди. Ҳикмат Содиқов эса, 4 йил муддатга озодликдан маҳрум этилиб, унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 72-моддаси қўлланилиб, тайинланган жазо шартликка алмаштирилиб, 2 йил синов муддати белгиланди.

Осонроқ пул топиш кўчасига кирган, на инсоф, на виждон ва на диёнатни билмаган спиртфурушлар айбларига иқрору қилмишидан пушаймонда. Аммо энди кеч бўлганди...

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

САҲИФАЛАРНИ ВАРАҚЛАСАНГИЗ:

2-бетда

«Фарғонадан Тошкентга келиб кетиш учун ноёб ускуналар билан жиҳозланган қимматбаҳо "Тез тиббий ёрдам" дан бошқа транспорт топилмадими?»

3-бетда

ХОЖА АҲРОР ВАЛИЙ: "Илмни дунё (мол-мулк) орттириш ва мансаб эгаллаш учун хизмат қилдирувчи олимлардан узоқ бўлмоқ керак".

4-бетда

"Мансаб курсисида ўтирганингда одамларга яхшилик қил, мансаб кетади, қилган мурувватли ишларинг қолади."

ПАРЛАМЕНТ ИСЛОҲОТЛАРИ: ЭРКИНЛИК ПОЙДЕВОРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Конституциясига икки палатали профессионал парламент ташкил қилиш билан боғлиқ киритилган қўшимчалар ва унга доир қабул қилинган қонунлар қуйидаги йўналишларда демократик ислоҳотларни амалга оширишнинг ҳуқуқий асосларини таъминлаб берди:

-мамлакатда ҳақиқий демократик кўппартиявийликни таъминлаш мақсадларида сиёсий партияларни ҳокимиятни шакллантиришдаги ўрнини кескин ошириш;

-вакиллик органларининг парламент депутатлигига номзод кўрсатиш ваколатига барҳам бериш асосида қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимиятлари тақсимланишини ўз ниҳоясига етказиш, уларни ўзаро мустақил бўлишларини таъминлаш;

-минтақаларда яшовчи фуқароларнинг ҳам қонун чиқарувчилик фаолиятида иштирок этишларини таъминлашга ҳуқуқий замин яратиш;

-минтақалар ва ҳудудлар манфаатларини парламентда қабул қилинган қонунларда ифодаланишини таъминлаш;

-маҳаллий халқ депутатларини давлат бошқарувида бевосита иштирок этишларига замин тайёрлаш;

-парламент юқори палатасига давлат раҳбарининг баъзи ваколатларини бериш ҳисобига қонун чиқарувчи ҳокимият сиёсий мавқеини ошириш;

-парламентда янада кўпроқ ижтимоий табақалар манфаатларини ифодаланишини таъминлаш;

-ижроия, қонун чиқарувчи ва суд ҳокимиятларини бир-бирларини "ушлаб туриш" принципини амалга оширишнинг реал имкониятлари ва ҳуқуқий асосларини яратиш;

-парламентнинг фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий давлат талаблари даражасида фаолият кўрсатишига эришиш ва бошқалар.

Ривожланган давлатлар тажрибаларини миллий анъаналар билан уйғунлаштирган ҳолда Сенатга ижро ҳокимиятининг ҳозирги мавжуд ваколатларининг бир қисмини бериш, шунингдек, Сенатни ижро ҳокимиятини шакллантиришдаги ўрнини ошириш кўзда тутилди. Албатта, бу тамойиллар ғарб демократик қадриятлари билан миллий тажрибалар уйғунлигига асосланди. Сенатга ижро ҳокимияти ва суд ҳокимияти тизимлари раҳбарларини шакллантиришдаги иштироки билан боғлиқ ваколатлар уни мустақил палата сифатидаги мавқеини кўтариш учун асос бўлишига муҳим эътибор берилди.

Икки палатали парламентда қонунчилик ташаббуси билан чиқиш ҳуқуқига эга бўлган субъектлар ҳам илғор халқаро тажрибалардан келиб чиқиб белгиланди: Қонунчилик палатасида қонунчилик ташаббуси билан Ўзбекистон Республикаси Президенти, ўз давлат ҳокимиятининг олий органи орқали Қорақалпоғистон Республикаси, Ўзбекистон Республикаси қонунчилик палатаси депутатлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди, Олий суди, Олий хўжалик суди, Бош прокурори эгадирлар ва бу ҳуқуқ қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи субъектлари томонидан қонун лойиҳасини қонунчилик палатасига киритиш орқали амалга оширилади.

Қонунчилик палатаси сайлов округлари бўйича кўппартиялилик асосида сайланадиган 120 депутатдан иборат бўлиб, мазкур палата депутатларини мамлакат фуқаролари ялпи, тенг ва тўғридан-тўғри сайлаш ҳуқуқига мувофиқ, яширин овоз бериш йўли билан сайлайдилар. Сенатнинг 100 аъзо(сенатор)дан таркиб топган ҳудудий вакиллик палатаси бўлишлиги қонунда белгилаб қўйилди. Сенат аъзолари тенг микдорда - 6 кишидан - Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан сайланади. Улар Қорақалпоғистон Республикаси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатларининг тегишли қўшма мажлисларида, мазкур депутатлар орасидан, яширин овоз бериш йўли билан сайланадилар. Маҳаллий вакиллик органларида ҳаммаси бўлиб 84та сенатор сайланади. Шунингдек, 16 сенатор Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан фан, санъат, адабиёт, ишлаб чиқариш соҳасида, давлат ва жамиятнинг бошқа жабҳаларида алоҳида хизмат кўрсатган энг обрўли, катта амалий тажрибага эга фуқаролардан тайинланади.

Қонунчилик палатасининг иши барча депутатларнинг доимий профессионал фаолиятига асосланади. Улар ўз ваколатлари даврида илмий, педагогик ва ижодий ишдан бошқа ҳақ тўланадиган фаолият билан шуғулланишлари мумкин эмас. Юқори палата фаолияти сенаторларнинг Сенат ялпи мажлислари ва қўмиталари (комиссиялари) йиғилишларига вақти-вақти билан чақириладиган сессиялари, шунингдек, доимий ишлайдиган Сенат раҳбарияти, қўмита ва комиссияларнинг доимий ишлайдиган раҳбарларининг профессионал меҳнати билан амалга ошади.

Қонунларни қабул қилиш жараёнлари ҳам тубдан ўзгарди. Икки палатали парламентда қонун фақатгина қонунчилик палатасида қабул қилиниб, Сенат томонидан маъқулланиб, мамлакат Президенти имзо қўйганидан кейин ҳуқуқий кучга эга бўлади ва шундан сўнг қонунчиликда белгиланган тартибда расмий нашрларда эълон қилинади. Белгиланган тартибга кўра, ҳар бир қонун, албатта, Қонунчилик палатасида, одатда бир неча ўқишда кўриб чиқилганидан сўнг, қабул қилиниши лозим. Сенат Қонунчилик палатаси қабул қилган қонунни маъқуллаши ёки қайтариши мумкин, қабул қилинмаган Қонун қонунчилик палатасига қайта кўриш учун қайтарилади ва у Қонунчилик палатасида депутатлар учдан икки қисмининг овози билан қайта маъқулланганда Олий Мажлис томонидан қабул қилинган деб ҳисобланиши мумкин.

Икки палата нуқтаи назарини келиштириш учун улар томонидан келишув комиссиясини тузиш механизмлари ҳам кўзда тутилган. Ва ниҳоят, қонун Олий Мажлис томонидан қабул қилингандан кейин, у ўн кун ичида имзолаш учун Республика Президентига юборилади. Республика Президенти қонунни ўттиз кун давомида имзолайди. Шу билан бирга, мамлакат Президенти қонунни ўз эътирозлари билан Олий Мажлисга қайтариши ҳам мумкин. Бу ҳолда, у қайта муҳокама қилиниб, овозга қўйилади. Агар қонун қайта кўриб чиқилганда Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенат аъзолари умумий сонининг учдан икки қисмининг овози билан, яъни кўпчилик томонидан қўллаб-қувватланса, у қабул қилинган деб ҳисобланади ва Президент томонидан 14 кун ичида имзоланиши лозим.

Кўриниб турибдики, Ўзбекистонда қисқа давр ичида ривожланган давлатлар учун хос бўлган икки палатали парламентни шакллантиришнинг ҳуқуқий асослари яратилди.

Умуммиллий палата - Қонунчилик палатасининг сиёсий партиялар ва фуқароларнинг ташаббус гуруҳлари томонидан кўрсатилган номзодлари асосида шаклланиши мазкур палатани фуқаролик жамияти билан бевосита алоқадорликда бўлишини билдиради. Жамиятдаги турли ижтимоий қатламлар сиёсий партиялар ва ташаббус гуруҳлари воситасида ўз манфаатларини парламентга етказиш имкониятига эга бўладилар. Сиёсий партияларнинг бош вазифаларидан бири бўлган уларнинг давлат ва жамият ўртасидаги воситачилик функцияларини бажаришлари учун имкониятлар яратилди.

> **Ўзбекистонда икки палатали профессионал парламентни шакллантириш ислоҳотлари сиёсий партиялар фаолиятининг меъёрий-ҳуқуқий негизларини кенгайтиришда ҳам муҳим аҳамият касб этди.**

Фуқаролик жамиятига ўтиш мақсадларидан келиб чиқиб, парламент, давлат қурилиши ва жамият сиёсий соҳасини эркинлаштириш, сиёсий ва демократик институтларни ривожланган ва етук мамлакатлар даражасига олиб чиқиш, жамоат ташкилотлари, нодавлат тузилмалар, ижодий уюшмалар фаолиятини фуқаролик жамияти талаблари асосида йўлга қўйиш, давлат ҳокимияти ваколатларини босқичма-босқич демократик институтларга, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига ўтказиб бориш, уларни фуқароларнинг манфаатлари ва истакларини амалга оширувчи ташкилотларга айланишини таъминлаш каби йўналишларга доир ислоҳотлар тобора чуқурлашиб бормоқда.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қонунчилик палатаси тўғрисида»ги Конституциявий Қонуннинг 2-моддасидаги «қонунчилик палатаси сайлов округлари бўйича кўппартиялилик асосида сайланадиган депутатлардан иборат» эканлиги тўғрисидаги қоида сиёсий партияларни жамиятдаги ўрнини кескин оширишга олиб келади. Мазкур қонуннинг 16-моддасидаги «Қонунчилик палатаси Кенгаши таркибига сиёсий партиялар фракциялари раҳбарлари киради», 17-моддасидаги «Қонунчилик палатаси кўмиталари раислари, уларнинг ўринбосарлари ва аъзолари лавозимлари депутатларнинг қайси партия ёки гуруҳга мансублигини ҳамда сайловда сайловчиларнинг қанча овозини олганлигини инобатга олган ҳолда белгиланади», 28-моддасидаги «Фракциялар қонун лойиҳасини дастлабки тарзда кўриб чиқишда иштирок этишга ҳақли», 23-моддадаги «Фракция сиёсий партиядан кўрсатиладиган депутатлар томонидан партия манфаатларини Қонунчилик палатасида ифодалаш мақсадида тузиладиган ва белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган депутатлар бирлашмасидир. Депутатлар гуруҳларини Қонунчилик палатаси таркибига сайланган, сиёсий партиядан кўрсатилмаган депутатлар тузишга ҳақли», 24-моддасидаги «Қонунчилик палатасининг камида тўққиз нафар депутати фракция ёки депутатлар гуруҳини тузиш ҳуқуқига эга» каби ҳуқуқий қоидаларнинг киритилиши 2004 йил декабрда парламентга бўладиган сайловларда Қонунчилик палатаси депутатлигига номзодлар кўрсатишда ва парламент фаолиятида сиёсий партияларнинг нуфузини кўтаради ва уларнинг мунчилик палатасига ўтказилган охирги сайловда сайловчилар рўйхатига киритилган фуқаролар сонига кўпайтмаси микдорида шакллантирилади...». Шунингдек, қонунга Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги «...бу маблағларни олиш ҳуқуқига эга бўлган сиёсий партиялар ўртасида уларнинг Қонунчилик палатасида олган депутатлик ўринлари микдорига мутаносиб равишда тақсимлайди», деган қоида киритилган.

Шу билан бирга, мазкур қонунга биноан сиёсий партияларнинг Қонунчилик палатаси ва давлат ҳокимиятининг бошқа вакиллик органларига сайловда иштирок этиши, шунингдек, Қонунчилик палатасидаги сиёсий партия фракцияларининг фаолияти ҳам давлат томонидан молиялаштирилади. Албатта, сиёсий партиялар фаолиятини давлат томонидан молиялаштиришни амалга ошириш шу йилнинг декабрь ойида бўладиган сайловларни демократик тамойиллар асосида кечишини ҳар томонлама кафолатлайди.

Айниқса, мамлакатда икки палатали парламентни шакллантиришга доир ислоҳотларнинг бошланиши билан сиёсий партияларнинг Қонунчилик палатасини шакллантиришдаги ўрнини юксалиши, маҳаллий вакиллик органларидан кейинги сайловларда мазкур палата депутатлигига номзодлар кўрсатиш ваколатини олиб қўйилиши каби ҳуқуқий ўзгаришлар мамлакат сайлов тизимини демократлаштиришдаги муҳим босқичлардан биридир.

Лекин, бу соҳада амалга оширилаётган ислоҳотларнинг самарадорлигини таъминлаш, демократик ўзгаришлар натижаларини мустаҳкамлаш учун сиёсий партияларни давлат органлари ва маҳаллий давлат ҳокимиятидан мутлақо мустақиллигини таъминлаш, уларнинг фаолият юритиши учун молиявий кафолатларни яратиш, мустақил ва ижодий фаолият юритадиган, интеллектуал салоҳиятга эга бўлган партия етакчилари ва «функционерлари»ни шакллантириш, партия етакчиларини сайлашнинг демократик қадриятлар талаблари даражасидаги томойилларни ҳаётга татбиқ этиш каби фуқаролик жамиятининг ўзига хос қоидаларини жорий этиш талаб этилади.

Сиёсий партиялар ва сайловларни демократик қадриятлар асосида шакллантиришнинг яна муҳим шартларидан бири, бу - фуқаролар ҳуқуқий ва сиёсий маданиятини оширишдир. Бу соҳада эски тоталитар жамият асоратларидан покланиш, фуқароларни собиқ тоталитар тузумдан мерос бўлиб қолган мафкуравий асоратлардан халос қилиш, эркинлаштириш мафкураси асосидаги плюралистик ва демократик сиёсий маданиятни шакллантиришга доир ислоҳотларни амалга ошириш ва чуқурлаштириш ана шу шартга амал қилиш гаровидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг ташаббуси билан мамлакатда икки палатали парламент барпо этишга доир ислоҳотларни чуқурлаштириш жараёнлари ўзининг янги даврига кирди. Яқинлашиб келаётган парламент сайловларида демократик принциплар талаблари асосидаги ҳақиқий профессионал икки палатали парламентни шакллантиришда фуқароларнинг сиёсий фаоллиги, сиёсий партияларнинг мустақил демократик институт сифатидаги қобилиятини шаклланиши, парламентга ва сайловларга доир қонунларни ишлаши, сайловлар жараёнларини оммавий ахборот воситалари ва жамоатчилик назорати остида ўтиши муҳим ўрин тутади. Шунингдек, ислоҳотларнинг янги босқичида парламент ва вакиллик органларини янада халқчиллаштириш фуқаролик жамияти қуриш йўлидаги муҳим ислоҳотлардир. Албатта, мамлакат сиёсий тизимида икки палатали парламентни шакллантириш жараёнларида миллий ўзига хослик, миллий анъаналарга мансублик каби омиллар устуворлик касб этади.

Муқимжон ҚИРҒИЗБОЕВ

Хабарингиз борми?

ЯНГИ ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР МАРКАЗИ

"Ватан остонадан бошланади" дейдилар, таълим тизимининг остонаси мактабдир. Кейинги йилларда республикамизда таълим соҳасида олиб борилаётган ислоҳотлар ўқув масканларига янгича муҳит билан кирмоқда. Шу ўринда "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" ва ўқув-тарбия жараёнлари сифатини жаҳон стандартлари даражасига кўтариш йўлида қилинаётган ишларни эслаш кифоя. Бир ўйлаб кўринг, саёз билим билан юксак орзу-мақсадларга — тараққиётга эришишни тасаввур қилиб бўладими? Қолаверса, халқимизда "Ўсмоқчи йўргалар" деган гаплар ҳам бор... Ўқитувчи кадрларнинг малакасини оширишга қаратилаётган эътибор ҳам шу эзгу ниятларнинг дебочасидир.

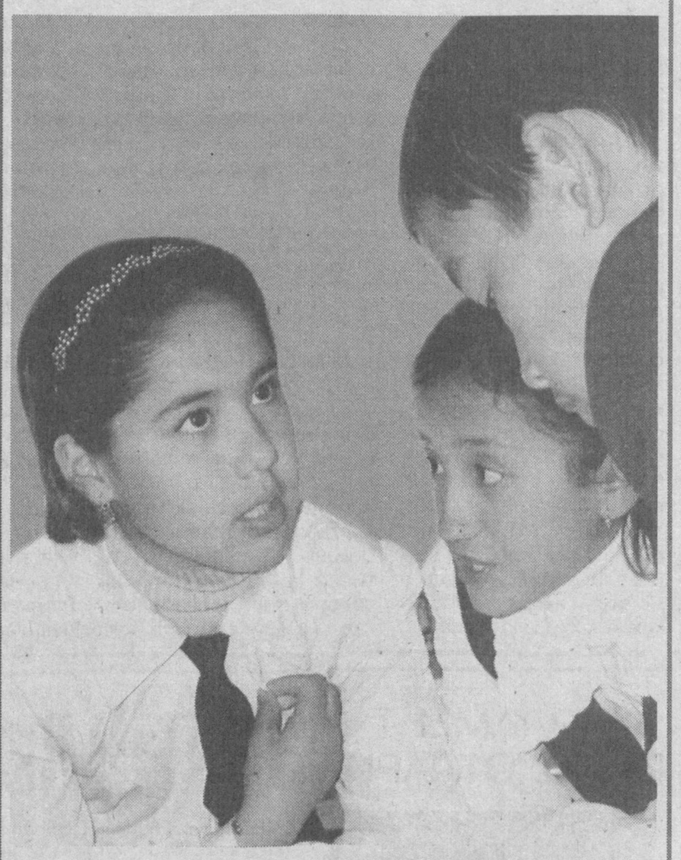

Очиғини айтиш керак, мустақилликнинг илк йилларида, бозор иқтисодиёти шароитидаги айрим қийинчиликлар сабабли кўпгина ўқитувчилар савдо ва бошқа соҳаларга ўзини уриб кетишди. Натижада, ўқув даргоҳларида тўрли фан ўқитувчилари етишмаслиги муаммоси пайдо бўлди. Таълим соҳасида янгиликлар жорий этиш эса, давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Президентимиз И. А. Каримов келгусидаги режалар ҳақида гапириб, бир ўринда шундай деган эди: "Бизнинг асосий вазифамиз ўқув-тарбия жараёни сифатини жаҳон стандартлари даражасига кўтариш, таълим, замонавий педагогик ва ахборот технологияларининг бутунлай янги усулларини жорий этишдан иборат бўлмоғи керак."

Бу гаплар қоғозда қолиб кетмади. Андижон вилояти халқ таълими бошқармаси қошида "Янги педагогик технологиялар маркази" иш бошлаганини эшитганимизда, ана шулар хаёлимиздан ўтди. Дарҳақиқат, янги марказ, унинг мақсад ва вазифалари билан танишдик.

— Вилоятимиз мисолида бутун республикамиздаги педагогик кадрлар фаолиятига ислоҳотларни олиб кириш бошлангани эсда қоларли иш бўлди, — дейди Андижон вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи, Олий Мажлис депутати Ўктам ака Охунов. — 120 ўринга мўлжалланган марказимиз асосан хорижий ва республикамиздаги илғор педагогик технологияларни излаш, ўрганиш, таҳлил қилиш, тажрибадан ўтказиш ва амалиётга жорий қилиш ишлари билан шуғулланади. Бундан ташқари вилоятдаги туман, шаҳар халқ таълими бўлимлари ва таянч таълим муассасалари билан электрон алоқа тизимини йўлга қўйиш, ижодкор ўқитувчилар банкини яратиш, халқаро интернет тармоғи орқали хориж давлатлари билан фойдали ҳамкорлик ўрнатиш сингари режаларимиз ҳам бор. Хуллас, теле, аудио, видео аппаратуралари ва компьютер синфи билан жиҳозланган марказимиз таълим соҳасидаги ислоҳотларга хизмат қилади.

2004 йилнинг бошида ташкил қилинган "Янги педагогик технологиялар" марказида ўқитувчиларнинг анъанавий август кенгашлари олдидан кўргазмали ўқув семинарлари ўтказилди. Август кенгашларини ўтказувчи масъул тренерлар тайёрланди.

Галдаги вазифалар ҳам бугунги кун талаблари даражасида. Муҳими, ёш ўқитувчи кадрларнинг билим-малакаси ва тажрибасини ошириш йўлида бор имкониятлар ишга солинмоқда. «Сўз — гул, иш — мева» дейдилар. Таълим соҳасидаги янгиликлар тез орада ўз мевасини бериши аниқ.

ИНСПЕКТОРЛАРНИ ЛАҚИЛЛАТГАН «ФОРД»

Журналист текшируви

Оҳангарон шаҳрида "Мажнунтол" ошхонаси кеча-ю кундуз ишлайди. Таомлари ҳам мазали, ҳам арзонроқ. Миллий либослар кийган, бошларига рўмол ўраган, хушмуомала қизлар хизматингизда бўлишади. Водийдан Тошкентга келиб-кетувчилар орасида шу ошхонанинг хўрандалари бор. Ёзнинг жазирамасида Қамчиқ довонидан тонг саҳарда ўтган маъқул. Ҳаво ҳам мусаффо, ҳайдовчилар камроқ, зўриқиб ҳам қолмайди, киши.

Қўқон томонлардан пойтахтга тонг ёришмасидан йўлга чиққандик. "Мажнунтол"нинг ярим коса маставасига дил кетди. Эрталабки олтилар чамаси.

Довон томондан жуда чиройли "Форд" русумли "Тез тиббий ёрдам" махсус автомашинаси ҳам шу ошхонага келиб тўхтади. Давлат рақами 15 АЕ 458. Ҳа, бирор оғир беморни Тошкентга олиб кетаётир чоғи деган хаёл ўтди: "Бозор иқтисодиёти шароитида ҳеч ким касал бўлмасин-да!"

"Форд" олди ўриндиғидан икки нафар барваста эркак тушди. Иккови ҳам худди раҳбарга ўхшайди. Махсус автомашинанинг ёнбошидаги эшиклари очилиб бирин-кетин кишилар туша бошлади. Ҳаммаси ўндан ортиқ. Уларнинг бемалол ва хушчақчақлигидан сездик-ки, оғир бемор йўқ: "Тошкентга тўйгами ё бирор тадбирга кетаётган бўлса керак-да" дедигу ўзимиз билан ўзимиз овора бўлиб кетдик.

Нонушта қилдик, бир зум тин олиб чойдан хўпладик. Яна йўлга чиқдик. Оҳангарондан Олмалиқ — Тошкент йўлига чиқаверишда "Безкостин" номли ДАН блокпостига етиб келдик ҳамки, постда турган милиция ходимлари-ю, Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги инспектори тез-тез ҳаракатга тушиб зудлик билан блокпост ҳудудидаги автотранспорт воситаларининг йўлни очиб қўйиш ҳақида кўрсатмалар беришди. Инспекторга итоат қилиб орқадан шитоб билан шошилинч ўчиб ёнадиган (мигалка)ни ёқиб келаётган "Тез тиббий ёрдам" автомашинасига эркин ўтиб кетиши учун барча шароитлар яратиб берилди. Зувиллаб ўтиб кетган "Тез тиббий ёрдам" бояги "Форд" давлат рақами ҳам ўша: "Ие, унда касал йўққа ўхшовди-ку". Инспекторларни ҳам тушундик, чунки бундай вазиятда "мигалка"ларини ёқиб ҳаракатланаётган махсус автотранспорт воситаларини биринчи навбатда хавфсиз ўтказиб юбориш чораларини кўрди.

"Форд" билан изма-из кетяпмиз. Безкостин номидаги блокпостидан то Тошкентгача уч жойда ЙҲХ инспекторлари тезликни рухсат этилганидан ошириб юборган ҳайдовчиларни аниқлаш тадбирларини ўтказаётган экан. Улар ҳам шошилинч чироқларини "мигалка"ларини ёқиб келаётган "Форд"ни кузатиб қолдилар.

Бир зумда хаёлимдан шу "Форд"дан ўтиб кетиб келгуси ДАН масканида "Тез тиббий ёрдам" ичидаги сирни билмоқчи бўлдим. Ахир кечаси билан постларда юртимиз осойишталигини таъминлаш, йўл ҳаракати хавфсизлигини мўътадиллаштиришдек муқаддас бурчини бажараётган милиция ходимларини лақиллатиб, устидан кулиб кетаётган "Тез тиббий ёрдам" махсус автомашинаси ҳайдовчиси ва унинг салонидаги докторларга ўхшамайдиганларнинг кимлиги билан қизиқиб қолади киши. Ўртасаройда улардан ўзиб кетдик. Қонундаги журналист текшируви ўтказиш ҳуқуқимиздан фойдаландик. Тошкент вилоятидан чиқаверишдаги А. Норбоев номидаги Давлат автомобил назорати масканига келиб вилоят ички ишлар бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси батальони йўл патрул хизмати катта инспектори, милиция майори Сайфулло Фатхуллаевга "Форд" хусусидаги фикрларимни билдириб, шу автомашина ичидаги "сир"ни очишда ёрдам беришни илтимос қилдим.

"Миллий тикланиш" газетасидан эканимни айтгач, у ҳеч иккиланмай маскандаги инспекторга топшириқ берди.

"Мигалка"ларини ёқиб келаётган "Форд" инспектор ишораси билан тўхтади. Белгиланган тартиб-қоида бўйича бу "Тез тиббий ёрдам" махсус автомашина бир нафар тиббиёт ходими ва бемор учун мўлжалланган, чет мамлакатларнинг энг замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган экан. Бу ҳатто шошилинч тарзда энг оғир жарроҳлик операцияларини ҳам ўтказиш мумкин бўлган ноёб техника воситаси эканини билдик. ИҲХ инспектори, милиция старшинаси Шариф Тўйчиев ҳайдовчи билан ўн бир нафар киши кетаётганини аниқлади.

— Қамчиқ довонидан шунча киши бундай автотранспорт воситасида ўтиши таъқиқланган-ку? — сўраймиз ҳайдовчи Умар Умрзоқовдан.

— Бошлиқларнинг буйруғини бажаряпман, — дейди у, ёнидаги раҳбарига ишора қилиб.

— Фарғона вилояти соғлиқни сақлаш бошқармасига қарашли махсус автокорхонанинг бош муҳандиси Басир Қаюмов бошчилигидаги бир гуруҳ йўловчилар — автокорхона ҳайдовчилари экан. Басир Қаюмов албатта қоидалар бузилганини айтиб хижолат тортди.

— Вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Файзулло Йўлдошевнинг топшириғи билан Тошкентга кетяпмиз, — дейди бош муҳандис.

— "Мигалка"ни ёқиб олиб инспекторларни лақиллатгани виждонингиз қандай чидади? Фарғонадан Тошкентга келиб кетиш учун қимматбаҳо ва ноёб ускуналар билан жиҳозланган "Тез тиббий ёрдам" махсус автомашинасидан бошқа транспорт воситаси топилмадими?

Катта инспектор Сайфулло Фатхуллаев ҳушёр экан. У автотранспорт ҳужжатларини обдон кўздан кечиргач бу махсус автомашина Фарғона вилоятига вақтинча рўйхатга қўйилган экан. Муддати эса 2002 йил 15 мартгача. Демак, бу автотранспорт воситасидан икки йилдан ортиқроқ вақтдан буён ноқонуний тарзда фойдаланилаётир. Белгиланган қонунчиликка кўра автокорхона раҳбари Назир Носиров бундай автомашинадан фойдаланишга рухсат бермаслиги, аксинча белгиланган вақтинчалик рўйхат муддати тугаши билан доимий рўйхатдан ўтиш чораларини кўриши шарт эди. Чет элда ишлаб чиқарилган транспорт воситаси доимий рўйхатга қўйилмаган экан, ягона йўл фондига бож ҳам тўланмаган. Фарғона вилояти Солиқ бошқармаси ходимлари автокорхонадаги боқимандалик ҳолатига аниқлик киритиб, давлат божини ундириш чораларини кўриши лозимдир.

Хуллас, милиция ходимлари-ю, ИҲХ инспекторларини лақиллатиб "махсус топшириқ" билан Тошкентга келаётган "Форд"нинг сири шу ерда очилди.

Ўринбой КЕНЖАЕВ,
"Миллий тикланиш" махсус мухбири

«НОДИРАБЕГИМ»

Мен бу забардаст шоиранинг портретини қайсидир журналда кўрдим-у, маҳлиё бўлиб қолдим. Портретнинг аслияти — оригинали қандайкин-а? Рассом Анвар Назиров мўйқаламига мансуб бу асар Ўзбекистон Давлат Адабиёт музейининг мулкига айланиб кетган экан.

Музейнинг очилиш маросимида қатнашган эдим. Ўшанда бу асар бўлмаган, албатта.

3-қаватга кўтарилдим-у, ўнг тарафдаги бир гўшани эгаллаган "Нодирабегим"ни кўриб ғоятда мутаассир бўлдим — руҳият бироз сукутга кетди. Бир замонлар Парижда, Лувр музей-саройидаги кўргазмада Леонардо да Винчи мўйқаламига мансуб "Монна Лиза" портретини кўриб туриб ҳам шундай ҳолатга тушган эдим.

Нодирабегим портретидан бутун залга нур ёғилаётгандек эди. Зеро, у музейнинг шоҳ асарига айланибди. Ўзбек рангтасвир санъатининг асарлари билан ўтган асрнинг 30-йилларидан бери танишиб келаман. Аёл тимсоли бунчалар сермазмун ифода этилган бошқа хил асарни билмайман.

Портрет муаллифи марҳум Анвар Назиров шахси, бошқа хил ижодлари билан танишиш мақсадида у кишининг тенгқур ҳампешаси, атоқли рассом Малик Набиев ҳузурларига бордим.

"Анваржон хушчақчақ, ҳазилвон бир рассом эди. Уни Анвар Назирий деб ҳам атардик" дедилар оқсоқол.

Хуллас, қидира-қидира рассомнинг уйларини ҳам топиб бордим. У кишининг фарзандлари — Муроджон ҳам ота йўлидан бориб рассом бўлиб етишган экан.

Муроджон олдимга "Нодирабегим"нинг ўнлаб эскизларини уйиб ташлади. Бундан ташқари ҳали ҳеч қаерда намойиш этилмаган "Зулфия билан Ҳамид Олимжон" сурати ҳам бор эди-ки, унинг таърифи сўзга сиғмагудек. Шунингдек, Мукаррамахонимнинг чарх уриб рақс қилаётгани тасвирланган сурат, Тамарахоним, Ибн Сино, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий портретлари ҳам бор эди.

Ягонаи замона Нодирабегим ҳақида замондошларининг айтишларича, "Нодираи давронимиз камолу ақлу ҳушёрликдин мамлакатни ўз тахти таснифига олди, халқларни эҳсону карам билан шод этди. Фарғона мулкини обод қилди. У — Зуҳрасифат Нодира ҳеч вақт давлат, салтанатга мағрур эмас эди, камолу ақлу закоси, таъби расосидин кечаю-кундуз рангин ғазаллар ёзиш ва ўқиш билан машғул бўлур эди". Аммо Нодирабегимнинг қисмати фожиали бўлганлиги тарихдан маълум.

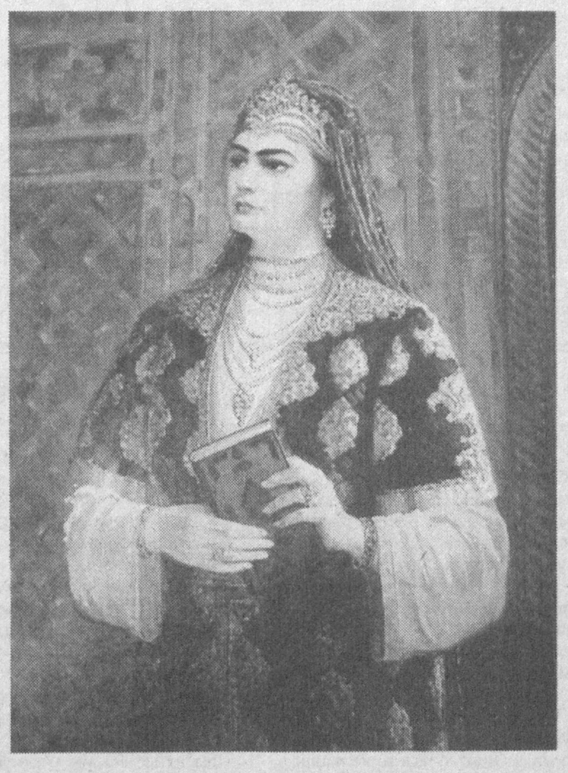

1842 йили Бухоро амири Насруллохон гўё бу ерда (Қўқонда) изидан чиққан шариат қоидаларини низомга солмоқчи бўлиб, турли важ-корсонлар билан Нодирабегимни икки ўғли — Муҳаммад Алихон, Султон Маҳмудхон ва норасида набираси Муҳаммад Аминхонлар билан ваҳшийларча қатл эттиради.

Анвар Назирийнинг "Нодирабегим" портрети том маънода ўзбек аёлининг тимсолидир. Келгусида миллий валютамизда улуғ сиймоларнинг портретлари ҳам акс эттириладиган бўлса, шу портрет ҳам муносиб ўрин олгусидир.

Шарафиддин КЎНЧИ.

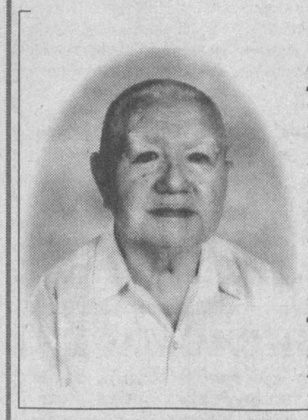

МУАЛЛИФ ҲАҚИДА

Ғайбулла ас-Салом "Мавлоно Шарафиддин Туробнинг «Ҳангомалар» китобини ўқиб яна янги бир тарафдан ўзим учун кашф этгандай бўлдим. Бу унинг бадианавислиги, ҳикоячилиги, нозик инсоний туйғуларни илғаши ва юқтириши" деб эътироф этгандилар.

Шарафиддин Туроб (Шарафиддин Кўнчи) — 1927 йили Тошкентда туғилган. 1946 йилдан матбуот саҳифаларида мақолалари, бадиалари босилаётир. 1954 йили Тошкент Политехника институтини битирган, йигирма йил Ўзбекистон телеграф агентлигида таржимон ва муҳаррирлик қилган. Юзга яқин китобларни таржима қилган. Қирққа яқин чет мамлакатларда бўлган. Жаҳонгашта ижодкор. — "Мароккодан Японияга чаа" номли китоби "Маърифат" нашриётида босмадан чиқиш арафасида. Шарафиддин Кўнчи ҳозирда "Миллий тикланиш" газетасининг ижодий ҳамкори, маслаҳатгўйи ҳамдир. Шарафиддин Кўнчининг берилаётган "Нодирабегим" номли мақоласи сиз азизларга инжа туйғулар завқини ҳадя этишига ишонамиз.

ХОЖА АҲРОР ВАЛИЙ:
"Илмни дунё (мол-мулк) орттириш ва мансаб эгаллаш учун хизмат қилдирувчи олимлардан узоқ бўлмоқ керак".

МИЛЛИЙ ТОМОША ГУРУҲЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

"Олтин мерос" халқаро хайрия жамғармаси ташкил этилгандан буён миллий санъатимиз, урф-одатларимизни тарғиб этиш йўлида бир қатор самарали ишларни амалга ошириб келмоқда.

Яқин кунларда Андижон вилоятининг Хонобод шаҳрида бўлиб ўтган "Миллий дорбозлар, анъанавий цирк санъати ва қўғирчоқ театрларининг 111-Республика кўрик фестивали" деб ном олган анжуман шундай хайрли ишларнинг ёрқин мисолидир. Анжуманни ташкил этишда "Олтин мерос" халқаро хайрия жамғармаси Маданият ишлари вазирлигининг халқ ижодиёти ва маданий, маърифий ишлар илмий услубиёт маркази, Маданият ходимлари касаба уюшмалари Марказий қўмитаси ва "Ўзбекдавлатцирк" катта жонбозлик кўрсатишди. Мазкур анжуманга она диёримизнинг барча вилоятлари, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикасидан санъат шайдолари ташриф буюрдилар. Ўзига хос мусобақа тарзида ўтган кўрик-фестивал нафақат Андижон, балки водий жамоатчилигини ҳам бефарқ қолдирмади. Фестивал ўтказиладиган жойга ўн минглаб томошабинлар йиғилиб, қадимий санъатлар ворисларининг чиқишларини мароқ билан томоша қилдилар.

Нуфузли мутахассис олимлар, санъаткорлардан иборат ҳайъат иштирокчиларнинг ҳар бир чиқишини холислик билан баҳолаб борди. Натижада миллий дорбозлар кўригида Марҳамат туманининг "Андижон самоси" гуруҳи, цирк гуруҳлари орасида Тошкент вилоятининг "Қалдирғоч" жамоаси, Қўғирчоқ театрлари кўригида эса Асака туманининг "Қалдирғоч" ва Жиззах вилояти Халқ қўғирчоқ театри вакиллари биринчи ўринга муносиб деб топилдилар.

Ғолиблар фестивал ташкилотчилари ва ҳомийларининг қимматбаҳо совғалари, фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар.

Мансур ҚОДИРОВ.

АҲРОРОВ ЯХШИ ОДАМ ЭДИ

"Уни ҳамма қувалик дер эди. Куванинг ярмиси унинг ака-укасига айланган эди. Кўпчиликка қон бераверіб, қони битта бўлиб кетган эди. Лекин у донорлар рўйхатига ёзилмаган. Унинг қони ҳам, жони ҳам бепул эди бемор учун."

Доктор Мирзали Аҳроров ҳақидаги хотиралардан...

Инсонга бериладиган энг олий сифат жуда лўнда сўзлар билан ифодаланади — Яхши Одам. Қолган барча айтилиши керак бўлган кўнгилли гаплар мана шу сифатнинг ичида жамланади. Одамнинг яхши одамлиги эса қалби, бутун вужуди билан яхшиликка интилиши, амалга оширган эзгу ишлари билан белгиланади. Яхши Одам бўлиб яшаш, умр кечириш эса ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Яхши одамлар ҳақида эшитиш, уларнинг олийжаноблиқлари, эзгу амалларидан бохабар бўлиш инсонни яшашга, яшаганда ҳам одамларни, ҳаётни севиб яшашга ундайди. Доктор Аҳроров. Бу номни эшитганда шифокор Мирзали Аҳроровни танган-билганлар, дўсту қадрдонлар, унинг қўлларидан, меҳр тўла қалбидан жисмига дармон, руҳига қувват олган инсонларнинг дилидан юқоридаги самимий сўзлар кечмоғи тайин: Яхши Одам!

Водил-Фарғона вилоятининг энг сўлим гўшаларидан ҳисобланади. 1937 йил айни қиш чилласида мана шу сўлим ва баҳаво Водил қишлоғида, Аҳрор Мирзо Бадал ўғли ва Дўрихоннисо аялар оиласида ўғил туғилди, чақалоққа Мирзали деб ном беришди.

Ёшлигидан тиришқоқ, ақлли-ҳушли бола бўлган Мирзали мактабни аъло баҳоларга битириб, Тошкент Давлат тиббиёт институтига ўқишга киради. Институтни ҳам аъло баҳолар билан тамомлагач, 1962 йилнинг ёзида Фарғона вилоятининг Қува туманига ишга келади. Мирзали фаолиятининг илк даврларидаёқ, ўзининг чаққон, қўли енгиллиги, ўткир зеҳни, пухта билими билан устози, Қува тумани Марказий касалхонасининг жарроҳлик бўлими мудири Владимир Владимирович Балабановнинг меҳрини, ишончини қозонди. Беморнинг кўнглига йўл топиб, хаста вужудларга даво бериб, уларнинг яхши сўзларига, самимий эътирофларига сазовор бўлди.

Асли Водилнинг ўғли бўлган Мирзали Қуванинг энг гўзал қизи, Андижон тиббиёт институтини битириб келган Мўътабархонга уйланди ва шу воқеа билан Доктор Аҳроровнинг тақдири Қува билан чамбарчас боғланди. Улар бир неча ой Водилдан Қувага қатнаб ишлашди. Аввал коммунал хўжалик

идораси берган икки хонали квартирада яшашди, кейинроқ ўзлари ер олиб, уй қуришди. Бу йиллар давомида оилаларида ширинданширин уч ўғил ва бир қиз — Бахтиёр, Баҳодиржон, Зафаржон ҳамда Дилфузахонлар дунёга келишди.

«Бу киши ҳар гал операцияга кетсалар, мен юрагимни ҳовучлаб ўтирардим, — дея эслайди Мирзали Аҳроровнинг турмуш ўртоғи Мўътабархон опа. — Беморларига яратгандан узоқ умр тилардим. Чунки, операция пайтида ўлим рўй берган чоғлар бу киши худди ўз яқинидан айрилгандек ачиниб йиғлардилар. Касаллари соғайиб кетса, бу киши учун ҳам, биз учун ҳам байрам эди. Иродаси кучли, эътиқоди мукаммал, иймони бут инсон эдилар. Ишлари қанча кўп бўлмасин, болалар тарбиясига алоҳида аҳамият берганлар. Дўстлари учун жонини беришга ҳамиша тайёр турардилар». Мирзали Аҳроров нафақат намунали оила бошлиғи, ибратли ота, умр йўлдош, фидойи инсонгина эмас, балки Устозлик бурчини ҳам ҳалоллик билан адо этганларини шогирдлар сўзидан англаса бўлади. «Устоздан жуда мураккаб операцияларни ўргандим. Оғир беморларни даволаш усулларини, ҳаётдан кўз юмаётган беморларга жон фидо қилиб, қайтадан оёққа турғазишни ўргатганлар. Устоз ҳамиша «Шифокор ўта масъулиятли, тадбиркор, билимли, изланувчан бўлиши керак. Энг муҳими: бемор агар аёл бўлса — ўз онам, деб билинг. Эркак бўлса — отангиздан зиёда кўринг. Ёш бола бўлса, худди ўз фарзандингиздай меҳр билан муносабатда бўлинг» деб тайинлардилар." Бу Мирзали Аҳроровнинг шогирди Миродилжон Арслоновнинг самимий хотиралари. Ўз ҳаловатини ўйламай, ҳамиша ўзгалар ғами билан яшаган, неча минглаб беморлар дардига шифо бўлган, атрофдагилардан ёрдамини аямай, дўсту яқинларининг яхши-ёмон кунида тоғдай таянчи бўлиб яшаб ўтган Доктор Аҳроров.

Шу ўринда айтиб ўтиш керак-ки, Мирзали Аҳроров туман соғлиқни сақлаш тизимида жарроҳлик ишларини юқори чўққиларга олиб чиққан, 70-йилларнинг ўрталаридаёқ Қувада биринчи бўлиб, ўпка операцияларини йўлга қўйган шифокордир. Фарғона шаҳрида кўп йиллар машҳур хирург бўлиб ишлаган Юрий Федорович Исаковнинг ўз шогирдларига «Агар оғриб қолсам-у, операция қилишга тўғри келса — Қувадан Аҳроровни чақиринглар!» деган гапи Мирзали Аҳроровнинг шифокорлик маҳоратига билдирилган ишонч, юксак баҳо десак муболаға бўлмас.

«Яхши ўтган ҳар қандай умр узоқ умрдир» деган эди донишмандлардан бири. 2000 йил 2 март. 63 ёшда эди Доктор Аҳроров. Вафотидан бир кун олдин ҳам бир беморни операцияси устида эди. Сўнгги нафасигача одамларга фақат эзгулик қилишдек ҳалол бурчига, тоза виждонига содиқ қолди. Доктор Аҳроров — уни таниган-билганлар тилида Яхши Одам рутбаси билан ёдланади. Донишмандларнинг ҳикматли сўзига таяниб айтсак, Мирзали Аҳроровнинг умри эл хизматида юрган фарзандлари Бахтиёржон, Зафар, Дилфузахон, ота касбини олган Баҳодиржонларнинг яхши амалларида, келинлару набиралар, дўсту ёрларнинг соғинчли хотираларида давом этмоқда.

Қўлимда мўъжазгина рисола, Санъат Маҳмудова қаламига мансуб — Доктор Аҳроров. Бу китобда Мирзали Аҳроровнинг айтилган, айтилмаган ва яна айтилиши керак бўлган ҳислатлари, фазилатлари илиқ хотираларда битилган. Айтиш мумкин-ки, бу китоб ҳам Яхши Одамнинг ҳаётлигида ҳам, вафот этгандан сўнг ҳам унинг босиб ўтган йўли, қилган савобу яхшиликлари одамлар учун ибрат бўлиб қолишига ёрқин мисолдир.

Доктор Аҳроров ҳақида яна кўп ва хўп гапириш мумкин. Энг асосийси, инсонни эл-халқ билиши, уни эъзозлаб Яхши Одам номи билан улуғлашида.

Зумрад ВАҲОБОВА,
«Миллий тикланиш» мухбири

Пайғамбар ёшингиз муборак!

НОННИ АЗИЗ БИЛГАННИНГ ЎЗИ ҲАМ АЗИЗ

Оллоҳ ўзи суйган бандаларига ноёб иқтидор ато этар экан-ки, шундай азизу-мукаррам инсонлар ҳар қандай оғир вазиятлардан ҳам ишнинг кўзини билиб чиқа оларкан. Андижонлик Қаҳрамон ака Солиев ҳам шундай инсонлар сирасига киради. Яратган Парвардигор ўзи суйган бандаларининг ризқини ҳам улуғ, вазифаларини ҳам мўл қилиб яратар экан. Қаҳрамон ака эсини танибдики қўли меҳнатда, дили Оллоҳда. Шунга яраша ҳурмат-иззат ҳам топган.

Қаерга бормасин уни таниганлар, ундан яхшилик кўрганлар давраларнинг тўрига таклиф қилишади. Бу ҳам бахт.

Мамлакатимизда нон ишлаб чиқариш корхоналарининг кўпи банкротлик ёқасига келиб қолган бир пайтда Қаҳрамон Солиев бошлиқ Андижон туманидаги нон ишлаб чиқариш ёпиқ турдаги акционерлик жамияти мўътадил ривожланиб ишлаётир. Бунга эришишнинг ўзи бўлмайди. Бор-йўғи йигирма тўрт нафар ишчи-хизматчилар фаолият кўрсатаётган мўъжазгина нон корхонасида ўтган июн ойида 81 тонна нон ёпилди.

— Яхши масалликдан яхши овқат пишади, — дейди Қаҳрамон ака. — Айниқса, нон маҳсулотлари тайёрлашда меъёрларга амал қилиш жуда муҳим. Зарур масалликларни керагича солган тақдирда, нон пишириш технологиясига тўлиқ амал қилган ҳолда иш юритилса, маҳсулот харидорсуяр бўлади. Ҳа, Қаҳрамон ака йигирма йилдан бери шу корхонага етакчилик қилади. Доимо ишлари намунали. Иш уч сменада узлуксиз бораётир. Айнинг, шу жумладан мөнинг ҳам устозим, — дейди вилоят "Матлубот савдо" акционерлик компанияси раиси Маҳаммадшариф Мажидов. — Мана, табаррук ёшга — пайғамбар ёшига кирди. Ҳамкасбимиз, нонни азиз билиб, ўзи ҳам нондай азиз-мўътабар бўлиб умргузаронлик қилаётган Қаҳрамон акани самимий муборакбод этамиз. Ўғил-қизларининг роҳатларини кўраётир, энди набиралари, чеваралари орзу-ҳавасларини кўрсин!

Қаҳрамон ака ҳузуридан қайтар чоғи корхона ҳисобчиси маълумотнома тақдим этди: Ярим йилликда режалаштирилган 500 тонна ўрнига 599,1 тонна нон маҳсулотлари тайёрлаб сотилган. 5 миллион 500 минг сўм соф фойда олинган. Ўтган йили ҳам жуда даромадли бўлган. Ҳар бир дона акцияга 2 минг 940 сўмдан дивиденд тўланган. Мижозлардан нон маҳсулотлари сифати юзасидан бирор марта эътироз билдирилмагани катта ютуқ. Тумандаги қирққа яқин болалар боғчалари, саккизта касалхонага, барча савдо дўконларига нон етказиб берилаётир. Мижозлар сони кўпайиб бораётир. Энг қувончлиси Андижон шаҳридаги савдо ташкилотлари ҳам нон корхонаси маҳсулотларига харидор. Ишчиларнинг ойлик маошлари ҳам мунтазам ортиб бораётгани қувончли.

Ютуқларни санайверсак кўп...

Қаҳрамон акага бағишланган дил сўзларимизни Муҳаммад алайҳиссаломнинг васиятларидаги ушбу муқаддас каломлар билан якунлашни лозим топдик:

«... Ҳар кимнинг маоши ҳалол бўлса, дин ва эътиқоди қувватлик бўлар, кўнгли тор бўлмас, кўзи Аллоҳ Таолонинг хавфидан гирён бўлар ва дуоси қабул бўлар. Ул банданинг ризқи беҳишдан келар ва дини маҳкам бўлар. Дили қоронғу бўлмас ва ҳақ йўлини танигай.»

Ҳалол меҳнат билан топганларингиз муборак тўйларингизга буюрсин!

Гавҳар ДИЛМУРОДОВА,
Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари университети
халқаро журналистика факультети талабаси.

Ҳодиса

«ПАЛАКАТ ЖОЙМИ» ЁКИ...

Маннон Уйғур кўчаси билан Дилкаш кўчаси туташган чорраҳани кўпчилик "палакат жой" дейди. Ҳар ойда уч-тўрт марта автоҳалокат содир бўлаверса яна нима деб аташ мумкин бу жойни?

14 июл — чоршанба куни соат эрталабки 9 дан 45 дақиқалар ўтганида шу жойда яна автоҳалокат содир бўлди. Чорраҳанинг шундоққина биқинида жойлашган "Кўкча-Оқтепа" автомобилларга ёқилғи қуйиш шохобчасига бурилаётган 30G 23 — 25 давлат рақамли "ГАЗ-24" маркали шахсий автомашинасининг орқа томонидан келаётган 10 U 63 — 28 давлат рақамли "ДАГАН" маркали шахсий автомашина тўқнашиб кетган. Ҳар икки автомашина жиддий шикастланган.

— Автомобилларга ёқилғи қуйиш шохобчаси чорраҳанинг ёнида жойлашгани ҳам тез-тез автоҳалокатларни содир бўлаётганига сабабчимикан?, — деб автоҳалокатни расмийлаштираётган Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати инспектори, милиция сержанти Шариф Бобожоновдан сўрадик.

— Эҳтимол, шу йўл ҳудудига азиз-авлиёлар хоки дафн этилгандир, яна билмадим-у, аммо тез-тез авария

Тошкент шаҳри Маннон Уйғур кўчасида бунёд этилган кўприкнинг остидан ўтадиган йўлдан то катта халқа йўлигача йўл полосаларга ажратилмаган. Шаҳар Ички Ишлар бош бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси тегишли чора-тадбирлар кўрмаган.

Автоҳалокатларнинг олдини олиш мумкинми ёки "палакат жой" деб юрилаверадими?

— Шохобчани қуришдан аввал тегишли идоралар рухсат бериб қўйибди-ку, йўл ҳаракати ходисаларига — автоҳалокатларга ҳайдовчиларнинг белгиланган тартиб-қоидага риоя қилмаётгани сабабчи бўлаётир, — дейди у.

— Шу чорраҳада жуда кўп автоҳалокатлар содир бўлади, нега шундай бўлаётгани ташвишли.

Инспектор Шариф Бобожонов яна бир фикрни билдирди: "Маннон Уйғур кўчасининг шу ҳудудлари жуда серқатнов бўлишига қарамай, йўл оқ чизиқлар билан полосаларга ажратилмаган. бу ҳам ҳайдовчиларни палапартиш ҳаракат қилишига йўл очиб беради.

Назаримизда, "Кўкча — Оқтепа" АЁҚШга жой ажратилаётганда айрим ҳолатларга эътибор берилмаган. Шохобчага кириб чиқувчи йўлак жуда тор, устига-устак серқатнов кўчага туташган. Шохобчага кириб-чиқишни тартибга солиб турувчи йўл ҳаракати хавфсизлиги белгилари қўйилмаган. Энг ачинарлиси, АЁҚШга майдон шундоққина 245-ўрта мактабнинг ёнидан ажратилган. Ундан ташқари АЁҚШнинг ёнгинасида Тошкент шаҳар қурилиш касб-ҳунар коллежи ҳам бор. Бу икки ўқув даргоҳида минглаб болалар таълим олишади. Улар АЁҚШдан чиқаётган заҳарли газларни ҳидлаб ўтиришга мажбур, охир-оқибатда болалар ўзи билмас асоратларга мубтало бўлишади-ку!

Бизнингча, пойтахт ҳокимияти мутасаддилари коллеж ва мактабдаги болалар соғлиғига зиён етказувчи "Кўкча — Оқтепа" АЁҚШга ер ажратиш борасидаги қарорларини яна бир карра ўрганиб чиқиб, хулоса айтса, келгусида таълим даргоҳлари, болалар боғчалари, тиббиёт муассасаларига яқин ҳудудларда шундай иншоотлар қуришни тартибга солса айни муддао бўларди.

Кўпгина тажрибали ҳайдовчилар ва шу ҳудудда яшовчи одамлар билан мулоқотда бўлганимизда шу АЁҚШга кираётган ва чиқаётган автомашиналар кўпроқ ҳалокатларга сабабчи бўлаётганини рўй-рост айтишди.

Ўринбой КЕНЖАЕВ,
"Миллий тикланиш" мухбири

Бухородa бир гўзал кўрдим...
Шавкат БОЛТАЕВ олган сурат-лавҳа

ТЎЗАЛЛИК — СОЧИДАН ТИРНОҒИ ҚАДАР

Аёл — буюк сўз. Унда қизлик мусаффолиги, дўстга хос фидойилик, она жасорати мужассамдир.

Н. А. НЕКРАСОВ.

***

Токи ер юзида биттагина аёл мавжуд экан, улар ҳақида ҳамиша нимадир янги гап айтиш мумкин.

С. БУФФЛЕР.

***

Ердаги барча гўзалликлар аёлга бўлган муҳаббат туфайли юзага келган.

М. ГОРЬКИЙ.

***

Аёлсиз ҳаёт тонги ва оқшоми заиф, кундузи эса — ғамгин бўлиб қолар эди.

П. БУАСТ.

***

Аёл фидойиликни тушунибгина қолмай, ўзини фидо қилишни ҳам билади.

И. С. ТУРГЕНЕВ.

***

Деярли ҳар бир аёл севгида энг юксак жасоратларга ҳам қодирдир.

А. И. КУПРИН.

***

Ўз муҳаббати билан олишаётган аёлнинг қатъияти оламда мавжуд жами қатъиятларнинг энг олижанобидир.

СТЕНДАЛЬ.

***

Аёллар асабларимизни, ортиқча шахсиятпарастлигимизни юмшатади; улар бизга қайдан бунёд бўлганимизни эслатиб туради.

М. БАРРЕС.

***

Аёлларни севинг ва иззат қилинг, улардан фақат юпанч эмас, балки илҳомингизга куч, маънавий ва ақлий қобилиятларингизни икки баравар оширувчи қудрат ахтаринг.

Ж. МАДЗИНИ.

МАНСАБДОР

У катта лавозимда эди. Эрта билан эшиги ёнида салобатли янги машина кутиб турарди. Чиқарди-ю, ҳеч қаерга қарамай ҳайдовчисига "кетдик", дерди-ю, жўнаб қоларди. Ҳар куни шу аҳвол, маҳалла-кўй, таниш-билишлар ҳайрон, яқиндагина барча билан яқиндан сўзлашиб, ҳазил-ҳузул қилиб юрадиган одам, мансабга ўтди-ю, босар-тусарини билмай қолди.

Одамлар уни ҳурмат қилиб, тўйми, бирор маросимгами айтиб келишар, аммо энди у бирортасига чиқмайди. "Катта жойда" ишлайди-да!

Нима қилса ҳам маҳалла, таниш-билиш дегандек ундан ёрдам сўраб, бирорта дардини айтишга келганлар унинг ҳузурига кира олмас, улар билан сўзлашиб ўтиришга вақти йўқ, ҳамиша шошиб турар, гўё бутун дунё ишлари унинг бошида.

Маҳалла, таниш-билишлар, қариндошлари ҳам ундан бирорта наф кўрмадилар.

Вақт ўтди, кунлар кетидан ойлар, ойлар сўнгидан йиллар ўтди. Негадир унинг эшигига эътиборли ўша машина келмай қўйди. Ўзи ҳам кўринмай қолди.

Кимдир кўчада, трамвай бекатида турганини кўриб қолибди. Уни кўриши билан қайгадир ғойиб бўлиб қолибди. Ўшандан бери ҳеч ким билмайди, амалдан тушгандан сўнг қаерда ишлаётгани ҳам номаълум. Маҳаллага чиқишга юзи йўқ. Донишманд бобокалонлар дебдурлар: "Мансаб курсисида ўтирганингда одамларга яхшилик қил, мансаб кетади, қилган муруввatли ишларинг қолади."

Мақсуд ҚОРИЕВ.

ЗЕРИКИШ — ЎЗЛИККА ҚАЙТИШ

Бир далли девонадек, телбадек дайдиб кетаяпти хаёл. Ногоҳ кўзларига кўринди қабристон —ярмиси қамишзор, ярмиси тупроқ уюмларининг манғулик маскани. Бир қайрилиб қаради-ю, ўтиб кетди унинг ёнидан. Кейин эса, бўралаб ёға бошлади қор. Оппоқ қор ҳам унинг жуссасини оқликка буркай олмади.

Тонг отишига ишонгиси келмай қолгани учун алламаҳалгача дайдиб юрди у. Кейин эса, изғиринда дир-дир титрай бошлади, қотиб қолган муз парчасидек бир нарсани излай бошлади. Ёнига қараса, чироғи милтиллаб ёниб турган кулбанинг олдида турибди. Шунда у бир нарсани — кафтдеккина ёруғликда ўргимчак тўрини кўрди, сесканиб кетди. Бир зумда кўз ўнгида йўлда кўргани қамишзор, йўғ-э, қабристоннинг қиёфаси гавдаланди.

Ўргимчак тўри... дўппидек дўппайиб турган қабрлар четида кўрган эди уни. Э воҳ, зулмат ичида тентираб юрганида ҳаётининг аксини кўрдими у кафтдеккина кўзгуда. Гангиб қолди ўй гирдоби ичида. Ким ўзи у?!

... Ўзининг кимлигини, нима учун ҳадикда турганини тушунди. Бу ерларда — азоблар водийсида юриб, зулмат ичида дир-дир титраб, ёруғлик илинжида бегона кулбага киришга-да рози бўлиб турибди у. Нима мажбур қилди уни шу ерга келишга, нега шундай бўлди?!

Қатралар

. . . ЖИМЖИТЛИК

Ногоҳ кўзидан ёш томчилади. Юзини ювиб юборди шошқин сел каби. Шунда "Кўз ёши" дарёсининг исини сезиб қолди у. Нимага ўхшайди бу ҳид?... Қидирди, барибир топа олмади. Ҳориган экан, томоғи ҳам қақраб қолганга ўхшайди. Лаблари орасидан сизиб кирган суюқликни қимтиниб ича бошлади.

Оҳ, намунча шўр бўлмаса! Бу "кўз ёши" дарёси эмас, ёлғиз боши устидан ёғилган азоблар сели.

Пешонасининг шўрини ювиб ташлаяпти шекилли, кошки эди шундай бўлса, кошки эди...

Кулба ичида ҳалиям милтиллаб ёниб турибди бир чимдим нур. Ичкарига киришга юраги бетламайди. Нотаниш ғамхонага кириб, нима қилади ахир. Лекин у сукунатдан зерикди. Жимжитлик қаърида ҳам қола олмайди. Қайси йўлдан борсин у, хўш нима қилсин? Шу саволни ўзига ўзи берди-ю, ҳайқириб юборди. Тонг уйғонди бу ҳайқириқ овоздан, кечиккан тонг. Субҳидам нурафшонлик бўлсин дея қуёшни уйғотди ва ўзини ғафлат уйқусидан уйғотган овозни қидира бошлади...

Ким эди у, ХАЁЛмиди унинг исми?

Дунёни айлана-айлана, зерикиб, ўзлигига қайтган одам эди у.

Гулбаҳор ОРТИҚҲЎЖАЕВА.

Маслаҳатхона

ТАБИАТНИНГ ЎЗИ ТАБИБ

Помидор юрак фаолиятини яхшилайди.

***

Ётиш олдидан сабзи истеъмол қилиш соғлиққа фойда.

***

Хом бақлажон қанд касалига даводир.

***

Буйрагингиз оғриса, ҳар куни тарвуз, бодрингни кўп тановул қилинг.

***

Уйқуси қочган одам асал яласин.

***

Соппа-соғ одамлар ҳам қор, ёмғир сувидан овқат қилса, чой дамласа ёки уни иситиб чўмилса, саломатлиги учун ниҳоятда фойдалидир.

***

Соппа-соғ одам ҳам ҳар йили ўзини офтобга тобласа, янада соғлом бўлади.

***

Бурундан қон келса, демак, иссиғингиз ошиб кетибди, баданингизда темир моддаси етишмайди. Давоси оддий: ҳар куни олмани сиқиб, сувидан икки пиёла ичинг. Баданни офтобга тутиб қорайтиринг. Қатиқ зардобидан ичинг.

Вақтинча иссиқлик овқатларни истеъмол қилмай туринг.

***

Қонингиз кам бўлса, ҳар куни қизил лавлагидан пишириб тановул қилинг. У қонни ҳам тозалайди.

***

Тўн кийиб кетмон чопиш соғлиққа зарар, оқ яктак кийиб чопинг.

***

Жигар оғриса, бир ҳафта турпни қиймалаб, оёқ тагига боғлаб ётиш лозим. Шу даврда қовурилган, ёғли овқатлар, ширинликлар еманг.

***

Пиёзни тўғраб, ёғда қовуриб, бироз туз сепиб, суви қочган нон билан истеъмол қилиб турилса, камқонликнинг олдини олади.

***

Атиги 10 — 15 дона ўрик меъдани тўқ тутиши мумкин. У ҳар қандай шоколаддан афзал.

МАНСУБА тўплади.

Охунжон қизиқ ҳангомалари

"ВЕЛОСИПЕД МУБОРАК"

Охун қизиқ магазинчидан илтимос қилиб юриб бир янги велосипед олди-да, уни дарвоза тагига қўйиб, ўзи овқатланган кириб кетди. Қайтиб чиқса, яп-янги велосипеди ўрнида эски, ғилдираклари "восмерка", эгари ўрнида катта латта боғланган бошқа бир велосипед турганмиш. Охун қизиқ пешонасига бир уриб, "шунга ҳам шукр" деб, ҳалиги велосипедни етаклаб кетаётган экан, йўлда Юсуф қизиқнинг ўғли Зайнобиддин учраб қолибди.

— Охунжон ака, велосипед муборак бўлсин, мунча янги, ювмасак бўлмайди-ку, — дебди.

Шунда Охун қизиқ:

— Ювишинг нимаси, ўзим уни кўмгани олиб кетяпман, — дебди.

ПАСПОРТГА ҚАРАБ...

Машҳур аскиячи Сулаймон қори вафот этиб қолди. Марғилондаги қизиқчилар йиғилишиб, унинг оиласига таъзия билдириш учун кетишаётганда Юсуфжон қизиқ Охунжон қизиққа айтди:

— Охунжон, сезяпсанми, навбат қизиқчиларга келиб қолди шекилли?

— Тўғри айтасиз, уста, — деб жавоб қайтарди Охунжон қизиқ. — Аммо паспортга қараб жон олинаётганмиш...

ДЎСТЛИК

— Йўл бўлсин, Охунжон ака?

— Ниҳоятда қадрдон дўстим бор, кўрмаганимга ўн йил бўлди. Ўн биринчи йилга ўтиб кетса, дўстликдан асар қолмас.

ШАНБА ТАЪБИРНОМАСИ

Шанба куни уйдан-уйга кўчмоқ яхшидир. Янги кийим бичмоқ яхши, аммо тез фурсатда нобуд бўлади. Соч олдирмоқ, янги кийим киймоқ ёмон, тирноқ олиш ҳам кўнгилсизликларга сабаб бўлади. Шанба куни қулоқ қичишса, хушхабар келади ёки яхши сўз эшитасиз. Кўз учса, шодланасиз. Шанба кунларида иморат бошлаш ҳам яхши, бу уйдаги ҳаёт беғаму беғусса бўлади. Деҳқончилик қилиш ҳам яхши, бир донага минг дона баракот келади, шу куни экин экишни бошлаш ҳеч қачон бефойда қолмайди. Аммо, шанбада ғусл қилмоқ ёмон, танага оғриқ киради. Шанбада ов қилмоқ ҳам омадли.

Агар шанба куни фарзанд туғилса, исмини ўғил бўлса, Убайдулло, қиз бўлса, Марям қўйинг. Шанба кунларида кунчиқар томонга сафар қилиш ҳам яхши эмас.

Юсуф алайҳиссалом таъбирномасидан олинди.

ДИЛ ДАФТАРИДАН

Гоҳида ёмғир ёғса, булутларга қўшилиб юрагинг йиғласа, кузда дарахтлар япроқ тўкса, уларга қўшилиб кўнглинг хазондек тўкилса, билгин-ки, сен шеър ёзмасанг ҳам шоирсан.

***

Гоҳида "Меҳр кўзда" деган сўз ҳақида ўйлаб қоламан. Чунки, яқин инсонларнинг қадрини кўпинча улар кўринмай қолгандагина ҳис этасан экан.

***

Ҳар гал виждоним ўтган умримни сарҳисоб қилиб, сўроқ қила бошласа, хаёлот олис келажак сари олиб қочиб, қутқариб қолади. Мен уларнинг бирини оқил душман ва иккинчисини нодон дўст дегим келади.

***

Чиллада чиққан офтоб ерни қиздириб сенга ҳар қанча ҳузур бағишламасин, у барибир эртанги бўладиган аёздан дарак бериб туради. Шунга ўхшаш, бевафо ёрнинг кулгусидан дилинг ҳар қанча яйрамасин, барибир у сенга эртага бошингга тушадиган ҳижрон азобидан дарак беради.

***

Чўққилари оппоқ қорлар билан қопланган, аммо этаги лолазор бўлиб ётган тоғни ичида ўз дарду ҳасрати етарли бўла туриб, юзида табассум қила олган одамга қиёслагим келади.

***

Вақт шундай кекса, донишманд ва айёр-ки, агар у сенинг шошаётганингни билса, ўзини нозу карашмага солиб, тўхтаб олгандай ҳаракат қилади. Агар сен унинг ўтмаслигини хоҳласанг, у шамолдай тез учиб, ўтиб кетади.

***

Мен дунёни денгиз дейишганига қабристонга боргач яна ҳам иқрор бўлдим. Чунки, у ерда сузишдан чарчаган одамлар қайиғини тўнкариб, остига кириб ётиб олганга ўхшарди.

***

Ҳар нарса ўз қонунияти билан яратилган экан. Масалан, ернинг тортишиш кучини олайлик, осмонга тош отсанг ерга қайтиб тушади. Шунга ўхшаш, инсониятда ҳам тортишиш кучи мавжуд бўлиб, агар бировга маломат тоши отсанг, бир кун айланиб келиб ўз бошингга тушаркан.

Муҳаммадсиддиқ РАҲМАТОВ,
Олий Адабиёт курси тингловчиси

Миллат болалигин жондек авайлаб,
Ҳатто қўриб юрар хаёлларини.

Доим паноҳида асрасин Худо,
Ўзбекнинг болажон аёлларини!

КАКАО — ХУШБЎЙ ИЧИМЛИК

Какао кукунига сут ва шакар қўшиб тайёрланган ичимлик жуда мазали ва колорияли бўлади. Какао порошогида 20 фоиз ёғ ва 23 фоизга яқин оқсил, фосфор тузлари, глюкоза, фруктоза бўлади. Унда, шунингдек, теобромин ва бир оз кофеин бор, бу моддалар организм фаолиятига яхши таъсир кўрсатади.

Какао уч ёшдан ошган болаларга, шунингдек, касалликдан соғаяётганларга тавсия қилинади. Катта ёшли соғлом одамлар эрталабки чой ўрнига вақти-вақти билан какао ичишлари мумкин. Бироқ какаони тез-тез, айниқса, кўп ичиш инсон организмига зиён ҳисобланади. Какао меъда ширасини ажралишини рағбатлантиради, шунинг учун меъданинг секретор фаоллиги ошган одамлар какао ичмаганлари маъқул. Меъда шираси кам ажралган бўлса, какао ичиш фойдалидир.

Какаода пурин асослари ва органик кислоталар кўп. Шунинг учун семириб кетган кишилар, қандли диабет, подагра, атеросклерозда, буйрак ва жигар касалликларида какао ичиш тавсия этилмайди. Какао қўзғатувчанлик билан таъсир қилади, шу туфайли асаб ва юрак-томир системасида касаллик бор кишилар какао ичишдан сақланишлари керак.

С. ШОШИЙ тайёрлади.

ОМОНАТГА ХИЁНАТ

Бари ўлкасининг бир фуқароси сафар ихтиёр қилибди. Ўзининг уч юз бизантлик жамғармасини дўстига омонат қолдирибди. У кета туриб: "Мен йўлга отланяпман. Сафарда менга нима бўлиши ёлғиз Худога аён. Агар белгиланган муддат ичида қайтмасам пулларимни менинг номимдан хайрия қил. Эсон-омон қайтиб келсам, омонатдан ўзинг истаган қисмини менга қайтарасан" дебди.

Маълум муддат ўтгач, омонатчи қайтиб келиб, дўстидан пулини сўраб борибди. Дўсти: "Пул бераётгандаги гапинг эсингдами?" деб сўрабди. У "албатта" деб шартини сўзма-сўз қайтарибди. "Жуда яхши, унда мен сенга ўн бизант бериб, икки юз тўқсон бизантни ўзимга олиб қолишни истайман" дебди дўсти. Икки дўст узоқ тортишиб, охири қозига боришибди. Қози иккала томоннинг ҳам арзини батафсил тинглаб, шартни синчиклаб ўрганибди. Ниҳоят омонатчининг дўстига юзланиб "Сен шарт бўйича пуллардан ўзинг истаган қисмини қайтариб, қолганини ўзингга қолдиришинг керак экан. Шунинг учун ўзинг истаган икки юз тўқсон бизант пулни дўстингга қайтар, у сенга ўн бизант беради" дебди.

ОДИЛ ҲУКМ

Валерий Максим ўзининг олтинчи китобида шундай ривоят келтиради:

Каленцено ҳукмдори бир фармонида "Оиласига хиёнат қилган эркакларнинг кўзлари ўйиб олинсин" деб буйруқ берибди. Орадан кўп вақт ўтмай ҳукмдорнинг ўз ўғли шундай гуноҳ билан айбланибди. Бутун Каленцено халқи шаҳзоданинг гуноҳидан ўтишни сўрабди. Ҳукмдор оғир вазиятга тушиб қолибди. Халқнинг ўтинчини ҳам ерда қолдирмаслик, адолат ҳам бузилмаслиги учун нима қилиш керак? Ниҳоят, шундай ҳукм чиқарибди: "Халқ шаҳзодага шафқат сўрагани учун унинг бир кўзи, ўғлим бўла туриб қонунни бузгани учун менинг бир кўзим ўйиб олинсин!".

Манзура ШАМС тайёрлади.

ТУРК "РОМЕОСИ" ҚАМОҚДА

Мусо ва Сара бир-бирларини бир кўришдаёқ севиб қолишди, сўнгра никоҳдан ўтишди. Йигит қиз ота-онаси билан келиб тўхтаган меҳмонхонада официантлик қиларди. Бу воқеа йил бошида содир бўлган эди. Ҳозир эса турк ўспирини қамоқхонада ўтириб, қачон суд қилишларини кутяпти. Ажабланарли томони, уни севгиси учун судлашади.

18 яшар Мусо англиялик Сара билан севишган ва никоҳдан ўтиш жараёнида (улар мачитда никоҳдан ўтишган) қиз 13 ёшда бўлган. Аммо маҳаллий қонунларга кўра қиз бола учун расман 14 ёш "никоҳ ёши" деб белгиланган. Шу сабабли ҳам "турк Ромеоси" қонунни бузган ва қамоққа олинган.

Мусо энди бир неча йил мобайнида жазони ўташи мумкин. Ягона енгиллаштирувчи нажот эса, Саранинг судда иштирок этиб, мачитдаги никоҳ ўзининг розилиги билан ўтганини маълум қилиш. Ўз навбатида ёш оила журналистларга интервью берар экан, агар уларни ажратишса, севишганлар ҳар бир нарсага, ҳаттоки ўлишга ҳам тайёр эканликларини айтиб ўтишган .

ҚОТИЛ — БОЛАКАЙ

"Қотиллик жинояти" бўйича очилган янги иш ҳиндистонлик терговчилар учун кутилмаган тарзда якунланди. Чунки, қотил етти ёшли болакай эди.

Ориф исмли болани Уттар — Прадеш штатининг ғарбидаги кичик қишлоқдан полиция маҳкамасига олиб келишди. Воқеа бундай бўлган.

Ажаб дунё

Ориф йиғлаётган икки ойлик чақалоқни ўрмон томонга кўтариб кетаётганда полициячилар тарафидан "қўлга олинади". Савол-жавоблар жараёнида у бир неча ҳафта олдин икки ярим ёшлик қизалоқни ўлдириб, сўнгра жонсиз жасадни ўрмондаги чуқурликка ташлаб юборганини айтди. Маҳкамадагилар аввалига бунга эътибор беришмади, бироқ айтилган жой алоҳида ўрганилиб, кўздан кечирилганда, боланинг рост гапирганлиги аён бўлди. Ота-онаси эса икки ярим ёшлик қизчасини топиш мақсадида қидирувга эълон берган экан. 7 ёшли болакайдан "нима учун бу ишларни амалга оширдинг" деб сўрашганида, у оддийгина қилиб "болалар йиғисини" ёқтирмаслигини айтади. У яна уч болани ҳаётига зомин бўлмоқчи бўлганида, унга катталар халақит берганини ҳам қўшиб қўйди. Ҳозир болакай вояга етмаганлар колониясида сақланмоқда. Аниқланишича, унинг отаси қайси бир шаҳарда сартарошлик қилар, онаси эса болани ташлаб кетган экан.

ҒАРОЙИБ ЭГИЗАКЛАР

Тимоти ва Селеста Кейслар ака-сингил эгизаклар саналишади, лекин уларнинг туғилганликлари ҳақидаги гувоҳномаларда йиллар ҳар хил ёзилган: Тимоти 1994 йилда, синглиси эса, 1995 йилда туғилганлиги қайд қилинган. Хато ёзилган дейсизми? Йўқ. Ажабланарлиси шундаки, эгизакларнинг фарқи... 96 кунни ташкил қилади. Янги Орлеандаги (АҚШ) "Очснер фаундейшн хоспитал" туғруққонаси шифокорларининг таъкидлашларича, бундай ҳолат тиббиётда камёб ҳодиса ҳисобланади. Шунга ўхшаш яна бир ҳолат 1953 йилда қайд этилган бўлиб, унда эгизаклар орасидаги тафовут 56 кун бўлган.

Эгизакларнинг тўнғичи Тимоти дунёга эрта, яъни олти ойлигида келган бўлиб, ўшанда унинг оғирлиги салкам 1 килограмм эди. Шифокорларнинг саъйи-ҳаракатлари билан Селеста туғруқдан сақланиб қолинган ва она қорнида ривожланишни давом эттирган. Қизалоқ орадан уч ой ўтгачина дунёга келади. Унинг оғирлиги нормал, яъни 2 кг 700 граммни ташкил этган. Айни кунларда эгизакларнинг соғлигига ҳеч қандай хавф таҳдид солаётгани йўқ ва улар тенгдошлари қатори ўсиб улғайишмоқда.

Суннатилла ИСЛОМОВ тайёрлади.

Биласизми?

Дунё аҳолиси биринчи миллиардлик чўққини ўн тўққизинчи асрнинг олтмишинчи йилларида забт этганди. Йигирманчи аср бошларида сайёрамизда бир миллиард олти юз миллиондан кўпроқ киши истиқомат қилган.

Ўтган асрнинг иккинчи ярмида аҳолининг ўсиш суръати ўта тезлашиб кетди.

Айни пайтда Хитойда 1 миллиард 300 миллиондан ортиқ киши яшайди. Ҳиндистонда эса 1 миллиард 17 миллион аҳоли бор.

Индонезия (206 миллион) каби мамлакатлар нуфузи жиҳатидан етакчи ўринларда туради.

БИЛСАНГ ҲАЗИЛ, БИЛМАСАНГ ЧИН

Маҳсус хабарнома

Барча ташкилотлар, хўжаликлар, (мулкчилик шаклидан қатъий назар) корхоналар раҳбарларига!

Кейинги пайтларда мажлисбозлик жуда кўпайиб, бюрократия чуқур илдиз отиб кетгани сабабли, ҳар ҳафтада икки марта мажлисбозликни камайтириш, бюрократияга қарши курашиш масаласида йиғилишлар ўтказилсин.

Кўрилган чора-тадбирлар ҳақида ёзма равишда мунтазам хабар бериб турилсин. Бундай йиғилишлар тунда, ҳамма бўш пайтларда ўтказилиши тавсия этилади.

Имзо: Буйруқбек БЕРДИЕВ.
Қабул қилди: Мўминахон ХЎПБЎЛДИЕВА

Milliy tiklanish
Муассис: Миллий тикланиш демократик партияси

Бош муҳаррир: Иброҳим ҒАФУРОВ

Нашр муҳаррири: Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ

Газета 014-рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма: Г — 830. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда .

Газета IBM компютерида терилди ва саҳифаланди.
Саҳифаловчи: Раъно ИСМАИЛОВА
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158
Адади: 1669 нусха

Манзилимиз: *Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32 уй*

Телефонлар: қабулхона — 133-67-51, бўлимлар —136-58-80, 136-58-73

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди 20.00